

64. évf., 2010. X. 14., ára 50 dinár

Jó Pajtás

Október 15.

Nemzetközi gyaloglónap

A 7 képe

Az első potenciálisan veszélyes aszteroidát fedezte fel a világ legnagyobb digitális fényképezőgépe, a Pan-STARRS rendszer – a kisbolygó néhány héten belül 6,4 millió kilométerre repül el a Föld mellett.

A Pan-STARRS-ot (Panoramic Survey Telescope and Rapid Response System, azaz körpanorámás égboltfelmérő teleszkóp és gyorsreagálási rendszer) ez év májusában helyezték üzembe Hawaii második legnagyobb szigetén, Mauiin, a 3000 méteres Haleakala kihűlt vulkánon lévő obszervatóriumban. Az 1,8 méter átmérőjű teleszkópot a Hawaii Egyetem csillagászai és mérnökei tervezték és építették meg az Egyesült Államok légierijének támogatásával.

A rendszer része a valaha készült legnagyobb felbontású, 1400 megapixeles digitális fényképezőgép, amely mozgó űrobjektumokra vadászik, valamint olyan égitesteket keres, amelyeknek egyik éjszakáról a másikra megváltozik a fényessége.

A rendszer egyetlen felvételen az égbolt 36 teleholdnyi területet lefedő szegmensét képes befogni. A teleszkóp 30 másodpercenként készít egy-egy felvételt, az egyetlen éjszaka alatt összegyűjtött adatmennyiség ezer DVD-t tölt meg. A teleszkópot működtető PS1 tudományos konzorciumnak a Hawaii Egyetem, valamint az Egyesült Államok, Németország, Nagy-Britannia és Tajvan kilenc másik intézménye a tagja.

A Pan-STARRS elsődleges célja olyan földközeli objektumok, elsősorban „Föld-súroló” aszteroidák felfedezése, amelyek potenciálisan veszélyt jelenthetnek bolygónk számára. A tudósok várakozásai szerint a rendszer a következő három évben százezer aszteroidát fedez fel, s 5 milliárd csillagot és 500 millió galaxist figyel majd meg.

A 2010 ST3 katalógusjelű, 46 méter széles aszteroidát szeptember 16-án észlelték először, amikor a kisbolygó még 32,1 millió kilométerre volt a Földtől. Számítások szerint az aszteroida október közepén lesz a legközelebb a bolygónkhoz, amikor „mindössze” 4 millió kilométer választja el a Földtől, s legközelebb 88 év múlva tér csak vissza szomszédságunkba.

„Van egy igen csekély eshetősége annak, hogy az ST3 2098-ban a Földbe csapódik, ezért érdemes figyelemmel kísérni további »pályafutását«” – hangsúlyozta Robert Jedicke, a Hawaii Egyetem csillagásza.

Amennyiben az aszteroida a Föld légkörébe „tévedne”, nagy valószínűséggel azonnal széttöredezne, az esemény keltette lökéshullámok azonban több száz négyzetkilométeren letarolhatják bolygónk felszínét.

„Az ST3 felfedezése mutatja, hogy jelenleg a Pan-STARRS a létező legérzékenyebb aszteroidavadász-rendszer. Ezt a kisbolygót már akkor észlelte, amikor a kisbolygó még túl távol volt más teleszkópok számára” – mutatott rá Robert Jedicke.

(mti)

A jövő heti Jó Pajtás
címlője és poszttere

Jó Pajtás

A krumplipüré tényleg krumpliból van?

A minap kedvenc lapomban a hollywoodi hírességekről olvastam. Az volt a kérdés, hogy ki tudja elkészíteni kedvenc ételeiket. Az egyik közkedvelt sztár elmesélte, hogy átment a szomszédasszonyához. „Üldögélünk a konyhában – mesélte –, ő meg barna gombócot kapirgál valamilyen szerszámmal. Kérdezem, mit csinálsz? Mondja, krumplipürét. Krumplipürét? Mi azt zacskóból szoktuk.”

Hát ennyi a történet. Megjegyzem, a színésznő édesanyját sem igen érdekelte a főzés. Egyetlen szakácskönyve volt, melynek a címe: Miért utálok főzni? Ehhez is tartotta magát. Az volt az elve, ami nem készül el két perc alatt, annak nem érdemes nekiállni. Legyen minél kényelmesebb a háziasszonynak: fagyasztott kaját, konzervet ettek, s az volt a célja, hogy ne fecsérelje az idejét a tűzhely mellett.

No de más a helyzet nálunk. Szeretünk főzni, mert megtanítottak bennünket a nagymamák, anyukák.

Az óbecsei Zdravko Gložanski iskolában arról beszélgetünk, hogy kit mire tanított meg a nagymamája. Mert nem kétséges, a nagyfi főztje a legfinomabb, a nagyfi kalácsa a legfoszlosabb...

Szívesen mesélnek Horváth Regina magyartanár nő tanítványai: a hatodikos **Sápi Ferenc, Berkes Ádám, Balassa Dávid, Karácsonyi Csongor, Rajsli Ákos, Berkec Tímea, Rajsli Dália**, az ötödikes **Tufegdzsity Dávid, Zódi Csaba és Burnát Arnold**.

Ferit, mikor meglátogatja a nagymamáját, a nagyfi mindig megkérdezi, mit enne, s mindig azt főz, amit ő szeret. Megtanult már rántott húst, krumplipürét, kalácsot, meg palacsintát készíteni. – Legjobban a palacsintát szeretem – mondja Feri –, s azt meg is tudom sütni. Kell hozzá liszt, tojás, tej, egy kis só, cukor. Ezt összekeverem, s máris lehet sütni a palacsintásütőben. Ilyenkor össze almás kalácsot is szoktunk sütni, azt is nagyon szeretem.

– Én meg a joghurtos pitét tanultam meg elkészíteni a mamától – dicsekszik Ádám. – Mindent joghurtospohárral kell mérni. Kell bele liszt, joghurt, cukor, tojás, olaj. Mindezt összekeverem, beleöntöm a tepsi-be, s a tetejére mákot szórok. Anyukám meggyel készíti, de én mákkal jobban szeretem. Karácsonyra mézes szívet szoktunk sütni, ilyenkor én is segítek. Együtt lakunk a mamámmal, s ha megkívánok valamilyen sütit, csak szólok neki, s máris hozzáfogunk az elkészítéséhez.

Csongorék is együtt laknak a mamájával, s gyakran együtt főznek, nem is csoda, hogy sok

mindent ellesett tőle.

– Tudok sütni párizsi szeletet, rántottát, palacsintát – sorolja Csongor –, s együtt főztük a baracklekvárt is, mert volt sok barackunk. Szeretem a banánturmixot is, tőle tanultam meg az elkészítését.

B. Dávidot is kényezteti a mamája, ha elmegy hozzá, máris a kedvenc kalácsával kínálja.

– Szeretem a fánkot – mondja Dávid –, s ha elmegyek a mamámhoz, mindig süt nekem. Meg bundáskenyeret. Finom ebéddel is szokott várni bennünket, ilyenkor bécsi szelet, krumplipüré és saláta kerül az asztalra. Mi a krumplit megtisztítjuk, megfőzzük, összetörjük, ízesítjük, jól kikeverjük, s kész a püré. Nem zacskóból készítjük... Nyáron fagyit is szoktunk csinálni, azt is nagyon szeretem.

Ákos nagyfija meg sok, néha száz csirkét is nevel, s az ebéd legtöbbször az egyébként igen egészséges csirkehúsból készül. De a torta se marad el...

– A Sacher-torta a legkedvesebb tortám – veszi át a szót Ákos. El is tudom készíteni. Igen magas szokott lenni. Legalább 20 cm. Ebédre szeretem, ha csirkepaprikást főzünk, azt is meg tudom főzni. Én krumplival fagyasztom.

Tímea kedvence a rotyogatott palacsinta. Ő is el tudja készíteni, nemcsak a nagymamája.

– A kisült palacsintákat egymás tetejére rakom – kezd a mesélésbe Tímea –, s mind egyiket megkenem tejföllel. Beteszem a sütőbe, egyet rotytan, máris kész a rotyogatott palacsinta. Ha ott vagyok nála, hamis burekot is szoktunk sütni. A tésztát tejben áztatom, teszek hozzá tojást, kolbászt, s megsütöm. A

mamám finom húslevest főz, én is el tudnám készíteni...

– Mi is együtt lakunk a mamámmal – magyarázza Dália –, s mikor az unokatesóim, akik szintén nagyon kedvelik a palacsintát, eljönnek, mindig nagyon sokat szokott sütni. Az én kedvencem azonban a krumplis tészta. Jó hagymásan szeretem.

Csabáék vasárnaponként a nagyihoz mennek ebédre.

– Olyankor a kedvencemet, rostélyost süt – mondja Csaba. – Meg is tanultam már tüzet rakni, rátenni a rácsra a húsokat, megfordítani... Mellé salátát fogyasztunk.

Arnold megtanulta, hogyan kell rántott paprikát sütni.

– A paprikát meg kell süni – magyarázza Arnold –, majd lehúzzuk a héját, s megtöltjük túróval, melyet előzőleg összekevertünk tojással, sóval. Ekkor kirántjuk, mint a húst. Nagyon finom, ez a nagyinál a kedvencem.

T. Dávid a kalácssütés fortélyait leste el a nagymamájától.

– Tudok kiflit, kalácsot sütni – dicsekszik Dávid. – A mamám az élesztőt egy kevés tejbe morzsolja. Majd, mikor megkelt, a lisztbe tesz egy kis sót, cukrot, meg az élesztős tejet. Egy kis zsírral összeállítja, s a párnák közé teszi kelni. Mikor megkel, én is segítek formálni a kalácsot, kiflit. A rántott hús is a kedvencem. A húst lisztben, tojásban, prézliben megforgatjuk, s megsütjük. Krumplipürét készítünk mellé. Összedaraboljuk a krumplit, megfőzzük, összenyomjuk, ízesítjük. A nagyinál bizony nem zacskóból készül a krumplipüré.

Koncz Erzsébet

A magyar népmese napján

Benedek Elek születésnapja egyben a magyar népmese napja is, melyről a szabadkai Városi Könyvtárban egy játékos, mesélős délelőtttel emlékeztek meg. A gyermekosztály munkatársai az idén is kiválasztottak néhány iskolát, ahonnan öt-öt negyedikes diákot meghívtak a könyvtárba egy népmesei vetélkedőre. A verseny izgalmai mellett néhány mesemondó is gondoskodott a szórakoztatásról, és a mesei elemekről, szimbólumokról is beszélgettek, melyhez Benedek Elek Az égig érő fa című meséje adta az alapot.

A vetélkedőn a Majsai Úti iskola negyedikesei lettek az elsők, második helyen a csantavéri Hunyadi János iskola tanulói, harmadik helyen pedig az Október 10. iskola diákjai végeztek. A negyedik és ötödik helyet a Miloš Crnjanski iskola és a királyhalmi Petőfi Sándor iskola diákjai szerezték meg, ám hozzá kell tenni, a kvíznek ezt a sorrendjét sokkal inkább a szerencse, mint a tudás alakította ki. De hogy milyen is volt ez a délelőtt és a népmesei vetélkedő, arról számoljanak be maguk az érintettek.

– Nagyon tetszett a vetélkedő, örülök, hogy mi lettünk az elsők, mert elég sokat készültünk. A tanító néni segített nekünk, beszélgettünk a népmese napjáról, leírtunk a füzetbe mesekezdő formulákat, meg hasonlókát. Azért szerencse is kellett ehhez az első helyhez, sőt inkább a szerencsén múlott, mint a tudáson, de nagyon örülünk, mert tavaly utolsó előttiek lettünk – mondta **Kovács Nikolett**a a győztes csapat nevében. – Én nagyon szeretem a meséket, a kedvencem a Kis gömböc. Ide a könyvtárba is beiratkoztam, hogy minél több könyvet olvashassak, nemcsak népmeséket, regényeket is, mert izgalmas időtöltésnek tartom az olvasást.

Borbély Jácint, a csantavéri Hunyadi János iskola tanulója. Az ő csapatuk is napokig készült a megmérettetésre, a tanítónőjük segítségével mesetípusokról és írókról tanultak órák után.

– Tavaly negyedikek lettünk, most pedig másodikok. Nem voltak nehezek a feladatok, csak egy kérdésre nem tudtuk a választ, de nagyon izgalmas volt az egész. Nagyon szeretem a népmeséket, azok a legérdekesebbek, s akkor jó egy mese, ha izgalmas. Még sosem voltam mesemondó versenyen, de írtam már több mesét is, például a méhecskéről, akitől a medve ellopta a mézét. Még senkinek sem mutattam meg, csak anyukámnak, de lehet, hogy majd az iskolába is elviszem őket. Szeretnék egyszer igazi meseíró lenni, olyan meséket kitalálni, amelyek érdekesek és izgalmasak.

Kádár Dávid szerint az Október 10. iskola csapata jobb helyezést is elérhetett volna, de a szerencse közbeszólt, így a harmadik helyen végeztek.

– A szerencse nem a mi pártunkra állt, de azért örülünk a díjnak, vagyis az oklevélnek és a mézeskalácsszívnek. Igazából nagyon izgal-

mas volt a vetélkedő, örülök, hogy részt vehettem benne, mert még sosem voltam hasonló versenyen. A feladatok nem voltak nehezek, inkább érdekesek, és újat is tanultam ma, mert Az égig érő fa című mesét én nem így ismertem, és most másként mutatták be. Még sosem mondtam mesét, de szavalóversenyen már voltam, íróként viszont nem tudom elképzelni magam, szerintem nem menne, pedig szeretem a meséket, sokat ismerek is, a felkészülés alatt is sokat olvastunk, meg Benedek Elekről is tanultunk.

– Nekem nagyon tetszett a mai nap, sokat játszottunk, meg a többiekkel is barátkoztunk. Mi egyáltalán nem készültünk a versenyre, nem is tudtuk, hogy mi vár majd itt ránk, ezért elégedettek vagyunk a negyedik hellyel is. Nem voltak nehezek a feladatok, de biztos lett volna néhány, amit nem tudtunk volna megoldani, viszont sok függött a szerencsétől is. Ha jobban dobáljuk a kockát, lehet, hogy a harmadik hely is meglett volna, de nem baj, így is jó volt. Sok mesét olvasok, igaz kedvencem nincs. Azt szeretem, ha a mese vidám, bár a regényeket kicsit jobban kedvelem. A mesemondásban egyszer szívesen kipróbálnám magam, nem tudom, van-e hozzá tehetségem, de a meseírás biztosan nem menne – mondta **György Emma**, a Miloš Crnjanski iskola csapatából.

– Ahhoz képest, hogy veszítettünk, jó nap volt – jelentette ki **Ledenyák Lea**, a királyhalmi Petőfi Sándor iskola tanulója. – Nagyon sokat készültünk erre a versenyre és sok népmesét rajzfilmen néztünk meg. Még sosem voltam hasonló vetélkedőn, de mivel szeretem a magyar népmeséket és a kvizeket is, a kettő együtt nagyon jó volt. Jövőre is szeretnék eljönni. Izgalmas és érdekes volt, voltak könnyebb és nehezebb feladatok is, és még újat is tanultam, meg a mesemondóktól is hallottam ma új meséket. Különbözik a kedvenc mesém a kismalac és a farkas története, de én is írtam már mesét. Igaz, hogy sok mese van már, de szerintem még mindig kitalálhatunk új történeteket.

Sztojánovity Livia

Lombok pazar szivárványa

A fák között járva nemcsak a lombok pazar szivárványában, a levelek sárga, barna vagy vörös színeinek ezernyi árnyalatában gyönyörködhetünk, hanem virágokat is látunk. A tölgyeseken és bükkösökön át vezető erdei utak mentén ilyenkor még virít a csalánlevelű harangvirág. Levelei valóban a csalánéra emlékeztetnek. Rövid kocsányon ülő lila virágai körül kövér potrohú, szőrös poszméhek döngicsélnek. Akár fél méter magas is lehet az erdei utak, tisztások szegélyén kora ősszel még virágzó csomós harangvirág. Lándzsás levelei felett a lila virágok legalább egy része valóban csomósan fejlődik.

A Duna és a Tisza menti ártéri erdőkben gyakran nagy foltokban messziről sárgállik az októberig virító magas aranyvessző. Észak-Amerikából került Európába, 1724-ben dísznövénnyként hozták Angliába. Manapság sokfelé elburjánzott, a Tisza mentén pedig helyenként nagy tömegeivel károsítja a növénytakarót. Virágzása kivételesen még szeptemberben is megfigyelhető. Leveleit általában október végéig hullatja el. Erdeinket járva, sajnos, még mindig több helyen látunk tarvágásokat. A csupaszon maradt hegyoldalakról lezúduló csapadék, illetve az olvadó hó lemossa a talajt, kimossa a tápanyagokat, lerontja a termőképességet. Az ilyen hegyoldalakon egyéb növények mellett gyakran tömegesen jelenik meg az említett magas aranyvessző.

A szarvasbögésnek szeptember a fő ideje. A dámszarvas azonban – a gímszarvassal ellentétben – októberben párzik, barcog. A dám a déli kitettségű, melegebb lomberdők kedveli. A bikák a barcogásig gyakran csapatokba verődve járnak, de ezek a társulások kora ősszel feloszlának. Míg a gímszarvasoknál a bika keresi fel a teheneket, addig a dámbika egy maga kaparta sekély teknőben állva barcog, és ezzel a viszonylag halk hanggal csalogatja magához a teheneket. A lapátosok ugyan néha harcolnak egymással,

Dámszarvas

de ennek hevessége messze elmarad a gímszarvasokétól.

Az őszi erdő viszonylag csendes. A fák közé lépő embert a szajkó veszélyt jelző kiáltása fogadja, itt-ott harkály kopog, és gyakran a csuszkák ősszel és télen is együtt maradó párjainak kapcsolattartó hangjait halljuk. A csuszka az egyetlen madár hazánkban, amely a fa kérgén nemcsak fölfelé, hanem fejjel lefelé is könnyedén szaladgál. A párok ősszel és télen is a költőterületen maradnak, és revíriüket ebben az időszakban is védik fajtársaikkal szemben.

Az erdőkhöz hasonlóan a parkokban is csodálatos a lombszínéződés, és a sétányok mentén virágokat is látunk, de szeptember és november között a madárvonulás különböző állomásait is végigkövethetjük. Eleinte még mindenütt megfigyelhetjük a sisegő füzikeket, örvös és kormos légykapókat, gyakran kerül szemünk elé egy-egy kerti rozsdafarkú és

Csalánlevelű harangvirág

fitiszfűzike is. Októberben javában zajlik a vörösbegy vonulása, a sűrű bokrok közül halljuk az erdei szürkebegy finom hívogatóját, de az ostorfákon a téli vendég fenyő- és szőlőrigók is megjelennek. Kis csapatokban kóborolnak a cinegék, és néha őszapók, kis fakopáncs és fakuszok is csatlakoznak hozzájuk. Ha valaki sok fajt szeretne látni, különösen száraz időben érdemes víz közelében lesben állnia. A városi parkokban általában több helyen is van ivási és fürdési lehetőség, ahol különösen a reggeli órákban mindig sok madarat, fekete rigókat, vörösbegyeket, füzikeket, légykapókat, októbertől fenyő- és szőlőrigókat figyelhetünk meg.

A kis csilpcsalpfüzikék október elején még gyakran énekelnek, kedves „csip-csup-csip-csup” hangjuk a hulló levelek ellenére a márciust idézi. Októberben érkeznek és gyakran a parkok fáin is megjelennek a süvöltők. Különösen a piros alsótestű hímek feltűnők. Bánatos, rövid fütttyentésre emlékeztető hívogatójuk utánpótlásával a többiekől elszakadt magányos madarak a közelbe csalogathatók.

Enyhe őszi estéken még vadászik egy-egy denevér a tisztások felett, téli pihenőjéhez gyűjt anyagot a keleti sün, nesztelen szárnyakon repülve rágcslókra, a parkokban is élő erdei egerekre vadászik a macskabagoly, és a magas lucfenyőkről októbertől már a környező mezőkre indulnak vadászni a csoportosan teledő erdei fülesbaglyok.

Sch. E.

Sisegő füzike

Denevér

Mindig járunk nyitott szemmel, hiszen a természet ezer apró csodát rejt, melyeket csak így vehetünk észre. Most egy csokorba szedjük azokat az állatokat, melyek a szőnyeg szélén ülve is lógatják a lábukat. A legkisebb kutya, a legkisebb macska, és a többiek.

Kezdjük a sort a növésben megállt nagyobb testű állatokkal. Itt van például az ötéves Thumbelina, aki a világ legkisebb testű lova. Ő Paul és Kay Goessling tulajdonában látta meg a napvilágot, akik miniatűr lovak kitenyésztésére szakosodtak. Talán ők sem gondolták volna, milyen jól sikerül a kísérletezésük. A lovacska mindössze 43 cm magas, egy átlagos méretű állatnak csak a térdkalácsát nyalogathatja.

Ha már háziállatok, akkor a hozzánk legközelebb állókról se feledkezzünk meg. A világ legkisebb kutyusa Ducky névre hallgat, és csak 12 cm magasra nőtt. Ducky bekerült a Guinness Rekordok Könyvébe is apró ter-

Miniatűr állatok

metével. A legkisebb női tatyóba is bátran be lehet rakni, és irány a vásárlás! A korábbi rekordtartó ebre is jól kellett vigyázni, hogy rá ne üljön a figyelmetlen gazda. Ő csupán 7 cm-re tudta magát feltornázní. Valószínűleg nem házörzési céllal tartotta a gazdi, hiszen hangja sem lehetett túl elrettentő, ami az apróska testből visszhangzott.

Cicus téren sem áll rosszul a világ, főleg, ha a legkisebb természetűre koncentrálunk. Mr. Peebles, a világ legkisebb cicája mindössze 15 cm és másfél kilogramm. A rekordok könyvébe 2004-ben került, akkor két éves volt. Helyét azóta sem tudta átvenni senki. Állítólag az egerek még megijednek tőle, bár egy-egy rágcsáló bőséges vacsorának bizonyul az apró pocakba.

Kígyó vagy giliszta? Kígyó bizony, csak éppen miniben. Ez a példány csak 10 cm-re nőtt meg és Barbadoson éldegél. Félni nem kell tőle, hiszen nagy, látványos trükkökre nem képes, mint társai a csörgőkígyó, a vipera, a boa, inkább csak mosolyt csal az ar-

cokra spagettitermete. Tekintélyt maximum a bogarak körében vívhat ki magának.

Megint bebizonyítottuk: nem a méret a lényeg. A kicsi is lehet cucci és furi, bármily meglepő, még szép is. Ugye kedves állatbarátok?

Állati barátság

Nem mindennapi találkozásnak lehetnek szemtanúi egy szafaripark dolgozói és vendégei: egy enivalóan édes ligerkölyök meglátogatta a delfineket. A liger egy oroszlán apa és egy tigris anyja szerelemgyereke.

A hathetes hím nagymacska a Shenzen Safari Parkban éldegél, ahol meglátogatta az egyik akváriumot, amely három delfinnek ad otthont. A találkát megörökítő képek tanúsága szerint a tengeri emlősök és a ligerkölyök kölcsönösen le voltak nyűgözve.

Természetesen egyiküknek sem adatott még meg, hogy gyakorlatilag szemtől szemben találkozzanak a másik fajjal, ezért is lehetett nagy élmény a látogatás mindannyiuk számára. Különösen a kis liger volt megilletődve az első néhány percben, hogy vajon mik lehetnek ezek a különös lények, de a természetes kíváncsiság hamar fölébe kerekedett a kezdeti lámpaláznak.

Kisvártatva már ő is érdeklődve ágaskodott fel az üvegre, és kíváncsian méregette a delfineket, akik szintén alaposan szemügyre vették a kis fickót.

A Kínában, a Hong Kong-i határ közelében található parkban összesen 14 liger él, közülük a legfiatalabb kölyök látogatta meg a delfineket. A most még kiscicának tűnő állat a várakozások szerint idővel három méter hosszúra fog megnőni, és a súlya eléri majd az 500 kilogrammot. A Shenzen Park két tigonnak, azaz tigris apától és oroszlán anyától származó hibridnek is otthont ad, így ez az egyetlen hely a világon, ahol két nagymacska faj hibridegyedei élnek.

HOROG

Réticsík

Misgurnus fossilis (Linnaeus, 1758)

Ismertetőjegyek. Teste hosszan megnyúlt, izmos, oldalról kevéssé lapított. Feje és szeme kicsi, orra hosszú és kúpos, a végén lekerekített. Szája kicsi és alsó állású. Húsos ajkain összesen 10 bajszszál található, melyek közül 6 a felső, 4 kisebb az alsó állkapcsos helyezkedik el. Rövid hátúszójában 5–7, hasonló méretű farkalatti úszójában 5–6 elágazó sugár van. Hát- és farokúszójának széle szabályosan lekerekített. Apró pikkelyei alig észrevehetők, nem számolhatók, de az oldalvonala teljes. Háta sötétbarna, oldalán hosszanti csíkok futnak végig, melyek közül a középső barna, a fölötté és alatta lévő pedig okkersárga. Csíkjaink közül a legnagyobb, 30 centinél hosszabb is lehet.

Hasonló fajok. Rokonai közül a kövicsík teste hengeresebb, mintázata nem ad hosszanti csíkozást, úszóinak csak a sarka lekerekített. A vágócsík és a törpecsík teste oldalról erősebben lapított, és a szeme alatt mindkettő egy hátrafelé álló, felmereszthető csonttuskét visel. Hasonlítanak hozzá valamelyest a fiatal angolnák is, de azok hát- és farkalatti úszója hosszú, hasúszójuk pedig hiányzik.

Környezet. A réteknek is nevezett, tavasszal vízzel borított, de szárazság idején nagyrészt kiszáradó mocsarak jellemző hala. Előfor-

dul azonban a sekély tavakban, öreg holtágakban és iszapos csatornáknak, valamint a nagyobb folyók dévérzónájában, illetve a kis folyók sügérzónájában is. Utóbbiaknak főként a hullámtéri gödreiben található meg, a főmederben ritkán. A lárvák külső kopoltyúbojtjai, illetve az idősebb halak bállégzése lehetővé teszi számukra az oxigénszegény viszonyok elviselését.

Táplálék. Elsősorban apró fenéklakó állatokkal táplálkozik, de jelentős mennyiségben fogyaszt különböző növényi részeket és szerves törmeléket.

Szaporodás. Már kétévesen ivarérett. Az ikraszám a nőtények nagyságától függően 10 és 150 ezer között változik. Aránylag nagy, 1,5–2 mm átmérőjű ikráit több részletben, áprilistól júniusig rakja le az állóvizek dús növényzetére.

Elterjedés. Őshonos európai halunk, amely Franciaországtól az Urál hegységig terjedt el.

Jelentőség. A nagy vízrendezéseket megelőzően kifejezetten gyakori volt. Akkoriban a halászat külön ága, a csikászat foglalkozott a mocsarakban tömegesen élő réticsík fogásával és értékesítésével. A nagy mocsarak felszámolásával megfogyatkozott az állomány, erre való tekintettel védelmet élvez, zsákmányolása tilos!

Harka Ákos–Sallai Zoltán:

Magyarország halfaunája című könyve nyomán

Horgászverseny

A temerini sporthorgász-egyesület pontyozóversenyt szervezett a járeki halastón. A versenyre 12 csapat nevezett be, köztük voltam én is. Édesapám versenytársa voltam.

Pénteken délután 6 órakor kezdődött a verseny és másnap 6 óráig tartott. A versenyt a horgászhely kisorsolása előzte meg, apám és én a kettes számút húztuk ki. Ezután lázas készülődésbe kezdünk. Felállítottuk a sátrunkat, ami véd bennünket az esőtől és az éjszakai hidegtől is. Hat órakor megszólalt a síp, jelezve a verseny kezdetét.

Bevetettük a horgokat, és az etetés is elkezdődött. Az etetés abból áll, hogy minden csapattag saját belátása szerint elkészített etetőanyagot dob a vízbe a pontyok csalogatására. Minden csapatnak van saját elképzelése, hogy melyik etetőanyag a legjobb, leghatékonyabb, és melyikre lehet a legtöbb halat odacsalni.

Az időjárás nem kedvezett. Nagyon hűvös volt, fújt a szél és esett az eső is. A rossz időjáráshoz képest sok hal került ki a matracra. Tudniillik ez az, amire ráteszik a kifogott pontyot, hogy ne sérüljön meg. A rossz idő nem akadályozott bennünket a halfogásban, és az élvezettől sem fosztott meg bennünket.

Az idő csak múlt, az eső sem kívánta odébb tenni magát. Volt csapat, melynek már több halat is sikerült fognia. Mi meg csak vártunk és vártunk, de nem jött semmi. Éjszaka 1-kor volt az első kapásunk, és meg is fogtuk a halat. Álmos szemmel csak egy kisebb halacska láttam, alig volt 4,80 kilós. A következő halig sokat kellett várni, de ezt már én fogtam. Súlyja 8,80 kilo volt. Nagyon boldog voltam. A verseny alatt fogott harmadik halat az egyik barátunk, Mari fogta, az is 8 és 9 kilo között volt.

Én pedig kétszer is megdöntöttem a rekordomat. Eddigi csúcsom 10,80 kilo volt, most már 12,75. A másik pontyom kisebb volt, de az is szép, 11,80-at nyomott a tükrös, és alig bírtam kifogni.

Végül nemigen kedvezett a szerencse, de azért fogtunk öt szép pontyot. A dobogóról ugyan lemaradtunk, de ez nem vette el azt a szenvedélyt, amit a horgászás iránt érzek. Továbbra is járom apuval a vizeket. Új víz, új tapasztalat és új rekordok.

Pásztor Krisztián, 5. d osztály, Petar Kočić iskola, Temerin

A nyári szünetben sokat horgásztam. Egy délután a barátommal elmentünk a Tisza-partra, hátha rákap valami a horogra. Mivel nemigen volt kapásunk, megbeszéltük, hogy másnap hajnalban találkozunk a kis mólónál. Hajnali ötkor keltem, fél hatkor már mindketten lent voltunk a horgászhelyen, és bevetettünk két-két szerelékét. Mivel etetőkosaras fenekzőkkel horgásztunk, nem nagyon zavart bennünket a hűs reggeli szél. A kapások sorra jöttek, így már tíz óra körül elfogyott az etetőanyagunk. A haverom éppen vizet merített a Tiszából, amikor az egyik botján erős kapást láttam. Ő nem látta, mert háttal volt nekem. Ezért én vágtam be, majd szóltam Kriszti-nek, nézzen oda. Ekkor a hal megmutatta magát! Ponty volt, méghozzá természetes! Szerencsére volt nálunk szák, és négy-öt perces fásztás után a hal már benne is volt. Csak ekkor vettem észre, hogy milyen sokan figyelték, hogyan birkózok a hallal. A ponty 1,35 kilós volt. Ezért már érdemes volt felkelni!

Dobó Dávid, Jovan Jovanovic Zmaj iskola, Magyarkanizsa

• Ezen a napon történt • Ezen a napon történt • Ezen a napon történt •

Október 14.

Helén, Livia, Ilma, Beatrix, Alán, Domos és Krizanta napja.

Ilma: Vörösmarty Mihály névalkotása a Csongor és Tünde című mesedrámban. Valószínűleg az Ilona és a Vilma rövidítése. Finn név is, ez szintén 19. századi névalkotás. Jelentése: levegő, ég, világ.

Alán: Kelta eredetű angol névből származik.

1939. X. 14. – 71 éve történt

A Royal Oak nevű brit csatahajót a Scapa Flow-öbölben elsüllyesztette az U-47 jelzésű német tengeralattjáró. Ez volt az első nagy siker a német tengeri háborúban Nagy-Britannia ellen.

1827. X. 14. – 183 éve történt

Zalán megszületett Zichy Mihály festőművész, grafikus, a magyar romantikus festészet jelentős alakja.

Október 15.

Teréz, Aranka, Vilma, Tekla, Hedvig, Aurélia, Fortunát, Bedő, Bertram, Gálos, Léle és Berény napja.

Aurélia: Latin eredetű név, az Aurél férfinév női párja. Jelentése: aranyos.

Fortunát: Latin eredetű név. Jelentése boldog.

1880. X. 15. – 130 éve történt

632 évvel az építkezés megkezdése után végleg elkészült a kölni dóm. A dóm alapkövét 1248. VII. 15-én helyezték el. A német gótika kiemelkedő alkotását I. Vilmos császár jelenlétében fejezték be, aki fényes ünnepi felvonulást rendezett, ahol az építkezés történetét mutatták be. Az égbetörő kölni dóm a német nemzeti egység szimbóluma lett.

1783. X. 15. – 227 éve történt

Hőléggalonnal a levegőbe emelkedett az első ember, Jean-Francois Pilâtre de Rozier francia fizikus.

Október 16.

Gál, Aranka, Margit, Hedvig, Ambrus, Gellért, Aurélia, Baldwin, Lél, Bedő, Bertram és Gálos napja.

Ambrus: Görög eredetű, név, a Ambrosiosz név rövidüléséből származik. Jelentése: halhatatlan.

Lél: Finnugor magyar eredetű név, Árpád fejedelem dédunokájának a neve. Jelentése: kürtös, kürtfúvó.

1793. X. 16. – 217 éve történt

Párizsban 37 éves korában kivégezték Marie Antoinette-t, Mária Terézia császárné leányát, aki XVI. Lajos feleségeként Franciaország királynéja volt. A francia udvarban nem XVI. Lajos, hanem a szép, okos, életvidám és léha Marie Antoinette uralkodott. Keveset tudott az egyszerű nép életéről, mindig távol tartották tőle. Híres/hírhedt mondás, amit neki tulajdonítanak: „Ha a népnek nincs kenyere, miért nem eszik kalácsot?”

2003. X. 16. – 7 éve történt

Meghalt Papp László olimpiai és Európa-bajnok ökölvívó. Háromszoros olimpiai, kétszeres Európa-bajnok, és a profik között is Európa elsőszámú öklözője volt. Futballistának készült, majd mégis ökölvívó lett, édesapja intése ellenére: „Édes fiam, ha pofon kell, csak szólj, adok én neked minden este lefekvés előtt!” 27 diadal, 2 döntetlen, Európa-bajnoki cím a mérlege, amit Chris Christiansentől szerzett meg 1962. május 16-án Bécsben. 2001-ben Puskás Ferenc és Balczó András mögött harmadik lett az évszázad magyar sportolója szavazáson. Nevét viseli a nemrég felújított, 12 500 nézőt befogadó Papp László Budapest Sportaréna.

Október 17.

Hedvig, Leó, Rudolf, Salamon, Rezső, Margit, Alajos, Leon, Margita és Szalóme napja.

Hedvig: Germán eredetű német névből származik. Jelentése: harc.

Alajos: Magyar megfelelője a germán latin eredetű Alwis, Alois néveknek. A név jelentése: egész, bölcs.

1803. X. 17. – 207 éve történt

Sőjtörön megszületett Deák Ferenc magyar politikus, akit kortársai a haza bölcsének neveztek megfontoltsága és tisztessége miatt.

1992. X. 17. – 18 éve történt

A Szegénység elleni küzdelem világ-napja. 1992 decemberében az ENSZ nyilvánította ezt a napot a szegénység elleni küzdelem világnapjává.

Október 18.

Lukács, Ignác, Ambrus, Juszusz és Celina napja.

Lukács: Latin eredetű név, a Lucas névből származik. Jelentése: Luciana tartományból való férfi.

Celina: A név eredetére vonatkozóan több feltevés is ismeretes. Egyik szerint a Marcellina és a Szelina nevek egybeesése. Más magyarázat szerint a Celeszta névvel rokon, a Marcellina angol becézője is.

1894. X. 18. – 116 éve történt

Megszületett Déry Tibor író, költő (Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról).

1871. X. 18. – 139 éve történt

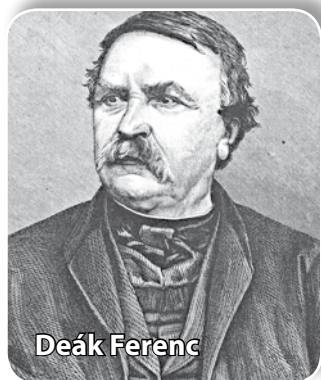
Londonban 79 éves korában meghalt Charles Babbage angol matematikus és feltaláló, aki 1823-ban kezdte el megkonstruálni az első mechanikus számológépet. A mai komputer technika egyik ősatyját tiszteljük benne.

Október 19.

Nándor, Sára, Pál, Péter, Frida, Laura, Friderika, Lúciusz, Alárd, Berény, Ferdinánd és Joel napja.

Nándor: Régi magyar személynév, a nándor népnévből származik, a 19. században felújították vagy újraalkották a nevet a Ferdinánd magyarítására. Jelentése: dunai bolgár.

Friderika: Német eredetű név, a Friedrich férfinév latinított alakjának a női párja. Jelentése: béke hatalom.

Deák Ferenc

1745. X. 19. – 265 éve történt

Dublinban 79 éves korában, elborult elmével meghalt Jonathan Swift író-angol író és publicista (Gulliver utazásai).

1937. X. 19. – 73 éve történt

Cambridge-ben 66 éves korában meghalt Ernest Rutherford kémiai Nobel-díjas brit atomfizikus, aki elsőként hajtott végre mesterséges atommag-átalakítást.

Október 20.

Vendel, János, Artúr, Irén, Cintia, Ödön, Vendelina, Artemon, Aurélián, Bendegúz, Fülöp és Vitális napja.

Vendel: Német eredetű név, a Wendelin név rövidülése, ez pedig a Wendelmar névből származik. Jelentése: a vandálok népéhez tartozó.

Bendegúz: Hun magyar eredetű név, Attila hun uralkodó atyjának nevéből származik.

1554. X. 20. – 456 éve történt

Zólyom városában megszületett Balassi Bálint, a magyar reneszánsz költészet kiemelkedő alakja. Líráját a szerelem, a vitézi élet, Isten és ember viszonya ihlette. Szerelmes verseit a Júlia- és Coelia-ciklus tartalmazza. Mint végvári katona a latinon, németen és lengyelen kívül, ismerte a török irodalmat is. Itáliai költők nyomán színpadi mű írásával is megpróbálkozott.

1854. X. 20. – 156 éve történt

Megszületett Arthur Rimbaud francia költő, a szimbolizmus képviselője, művei – A részeg hajó, Illuminációk, Egy évad a pokolban – sötétek és ezotrikusak.

LEXIKON

NEVEM: **Vastag Krisztina.**
 BECENEVEM: Kitti, Krisztina.
 LAKÓHELYEM: Ada.
 SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly iskola,
 5. c.
 OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Pesznyák Erika.
 ALSÓS TANÍTÓIM: Barna Helga, Ürményi
 Erika.
 AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE: Elnök: Raffai
 Balázs, titkár: Csuvik Sarolta, pénztáros:
 Horvát Alíz.
 KEDVENC TANTÁRGYAIM: Torna, rajz,
 magyar, biológia.
 AMI NEHEZEN MEGY: Történelem, matek.
 KEDVENC TANÁRAIM: Máriás Valéria,
 Pesznyák Erika.

KEDVENC OLDALAIM A JÓ PAJTÁSBAN:
 Rügyfakadás, Vicckupac.
 KEDVENC KÖNYVEM: A két Lotti.
 HOBBIM: Zeneiskola.
 KEDVENC FILMEM: Árva angyal.
 KEDVENC SPORTJAIM: Tenisz, röplabda.
 EGYÜTTESEIM: Hammerfall, Ruoska,
 Alhana.
 KEDVENC DALOM: Csillagszellő.
 SZÍNÉSZEM, SZÍNÉSZNŐM: Nincs.
 KEDVENC SZÍNEM: Mind.
 KEDVENC ÉVSZAKOM: Mind.
 KEDVENC ÉTELEM, ITALOM: Spagetti,
 krumplis tészta, tej, víz.
 MIT TUDOK FŐZNI, ELKÉSZÍTENI:
 Zöldségleves, fagylalt.

KEDVENC ÁLLATAIM: Teknős (Teki), strucc,
 kutya (Donna).
 MI LESZEK, HA NAGY LESZEK? Még nem
 tudom.
 NO, ÉS A SZERELEM? Titok.
 Levelezőtársat keresek!

NEVEM: **Smit Alex.**
 BECENEVEM: Ali, Smit.
 CÍMEM, TELEFONSZÁMOM:
 24430 Ada, Moša Pijade u.
 54; tel.: 854-095.
 SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh
 Károly iskola, 5. c.
 OSZTÁLYFŐNÖKÖM:
 Pesznyák Erika.
 ALSÓS TANÍTÓIM: Ürményi
 Erika, Barna Helga.
 AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE:
 Elnök: Raffai Balázs, titkár:
 Csuvik Sarolta, pénztáros:
 Horvát Alíz.
 KEDVENC TANTÁRGYAIM:
 Torna, biosz.
 AMI MEHEZEN MEGY:
 Földrajz, törti.
 KEDVENC TANÁRAIM: Sípos
 Oszkár, Király Attila,
 Pesznyák Erika.
 KEDVENC OLDALAM A JÓ
 PAJTÁSBAN: Vicckupac.
 KEDVENC KÖNYVEM:
 A Gyűrűk Ura.

HOBBIM: Barátokhoz járás,
 számítógépezés, tánc,
 foci.
 KEDVENC FILMEM: A Gyűrűk
 Ura.
 KEDVENC SPORTJAIM: Tánc,
 foci.
 EGYÜTTESEM: Tankcsapda.
 KEDVENC DALAIM:
 Mennyszágtourist, Be
 vagyok rúgva.
 KEDVENC SZÍNEIM: Mind.
 KEDVENC ÉVSZAKOM: Tél,
 nyár.
 KEDVENC ÉTELEIM, ITALAIM:
 Csipsz, csoki, Coca-Cola,
 csokis tej.
 MIT TUDOK FŐZNI,
 ELKÉSZÍTENI: Semmit.
 KEDVENC ÁLLATAIM: Dinók,
 pók, kígyó, krokodil.
 MI LESZEK, HA NAGY
 LESZEK? Nem tudom.
 NO, ÉS A SZERELEM? Elég,
 ha az osztályom tudja.

NEVEM: **Sziráki Mihály.**
 BECENEVEM: Misi.
 CÍMEM, TELEFONSZÁMOM:
 24430 Ada, Stevan Sremac
 u. 13; 853-381.
 SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh
 Károly iskola, 5. b.
 OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Bacci
 Dávid.
 ALSÓS TANÍTÓM: Szügyi
 Lívia.
 AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE:
 Elnök: Vastag Nikolett,
 titkár: Lehoczki Anna,
 pénztáros: Bács Ágnes.
 KEDVENC TANTÁRGYAIM:
 Biológia, torna.
 AMI NEHEZEN MEGY:
 Magyar.
 KEDVENC TANÁRAIM: Király
 Attila, Világos Kornél.
 KEDVENC OLDALAM A JÓ
 PAJTÁSBAN: Képregény.

HOBBIM: Számítógépezés,
 tévzés.
 KEDVENC SPORTOM: Foci.
 KEDVENC EGYÜTTESEIM:
 Tankcsapda, Rammstein,
 Depresszió.
 KEDVENC SZÍNÉSZNŐM:
 Selena Gomez.
 KEDVENC SZÍNEM: Fekete.
 SZEMEM SZÍNE: Zöld.
 HAJAM SZÍNE: Fekete.
 KEDVENC ÉVSZAKOM: Nyár.
 KEDVENC ÉTELEIM, ITALOM:
 Kínai ételek, Coca-cola.
 MIT TUDOK FŐZNI,
 ELKÉSZÍTENI: Szendvics,
 koktél.
 KEDVENC ÁLLATAIM: Cica,
 kutya.
 MI LESZEK, HA NAGY
 LESZEK? Rendőr.
 NO, ÉS A SZERELEM? Van,
 Krisztina.

Csernyák Hunor az óbecsei Petőfi Sándor iskola hatodikosa színikitűnő tanuló, s amióta fel-sős lett, egyre csak gyűjti az első helyezésekkel járó díszokleveleket, jutalom-könyveket, serlegeket...

Alig kezdődött meg a tanítás, az óbecsei Népkönyvtár máris népmese-mondó versenyt hirdetett. Az idén 150 általános iskolás tanuló mondott mesét a községi elődöntők során, a döntőn közülük harmincan versenyeztek három korcsoportban, a másodikosoktól a hetedikesekig. Kétszáz óvodás és elsős kisdíák rajzban mesélte el történetét, alkotásaikból kiállítás nyílt a könyvtárban. A legjobbak jutalomban részesültek, a legsikeresebb tanulók iskolája pedig a magyar népmese napjának vándorserlegét kapta. Vándorserleget érdemeltek ki a péterrévei óvodások, valamint az óbecsei Petőfi Sándor, Samu Mihály és Sever Őrkić iskola mesemondói.

A Petőfi iskolából Hunor kapta el a vándorserleget, ugyanis első lett a korcsoportjában. Magyartanárnoje, Benák Erzsébet csak dicsérni tudja: szerinte is jó előadókészséggel rendelkezik, magabiztos, és bátran kiáll a közönség elé.

Hunorral most arról beszélgetünk, hogyan is készült fel ilyen rövid idő alatt erre a vetélkedőre, és miért is lehetünk még rá büszkék.

– Illyés Gyula A hiú király című meséjét mondtam. Tetszett ez a mese, s azért is tudtam jól megtanulni ilyen rövid idő alatt, ugyanis az elődöntő szeptember 23-án volt. Otthon megtanultam, anyukám segített egy kicsit hangsúlyozni, majd az iskolában meg a

tanárnővel is gyakoroltunk. Az elődöntőn is első lettem, de a döntőre már nem is igen készültem. Örülök, hogy az iskolámnak szereztem egy vándorserleget, meg A csillagszemű juhász és más mesék című könyvet és díszoklevelet kaptam jutalmul.

– Szép népi öltözékben léptél föl: fekete nadrágban, bő, fehér ingben. Kinek az ötlete volt, hogy ebben szerepelj?

– Az én ötletem volt, ugyanis már hat éve néptáncolok a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör néptáncsoportjában, s ebben szoktam táncolni. Cseszák Balázs és Cseszák Korcsik Anikó foglalkozik velünk. Elsők lettünk a világbajnokságon, Egerben. De jártunk még Pápán és Miskolcon is.

Itt, Óbecsén a tavasszal a Kőketánccon, a néptáncversenyen párosban is jeleskedtünk, Molnár Kingával táncoltunk párost.

– Nemcsak mesét mondasz, táncolsz, hallottam, hogy ott voltál tavaly az ÁMV-n is.

– Igen, ott is első lettem prózamon-dásban. Nyertem egy kecskeméti táborozást, ahol jól éreztem magamat, barátkoztunk, szórakoztunk, fürödtünk...

– Régebben hegedültél is.

– Igen, négy évig, de nem szerettem. Most brácsázni tanulok, mégpedig Szerda Baláznál.

– Mesét mondasz, zenélsz...

– Igen, és a sport is érdekel. A barátaimmal szívesen megyek a sportközpontnál lévő pályára focizni. És a futóversenyen is első lettem.

Gratulálunk!

Koncz Erzsébet

Agyermekhét első napján, amely egyébként egybeesett az állatok világ-napjának dátumával, a szabadkai J. J. Zmaj iskolában a házi kedvencek kiállítására került sor. Az alsósok elhozhatták bemutatásra a kedvenceiket. Az idő nem kedvezett, így az állatok gazdijaikkal az iskola folyósójára szorultak. Nagy volt a nyüzsgés, a hangzavar, de az állatbarátok szebbnél szebb állatokban gyönyörködhetek. Volt ott papagáj, teknős, nyúl, macska, kutya, hörcsög, egér, sőt még pók is.

EMI

Zemkó Attila a teknősével

Őkrös Kyra a macskájával

A nagy buli

Az én legemlékezetesebb nyári szünidei élményem egy buli volt, amin a családommal vettem részt Szabadkán.

A nagybátyám a nyugdíjba vonulását, az anyógiám pedig a névnapját ünnepelte. Szépen összejött a rokonság. Ott volt a kis unokatestvérem is, akit Miklósnak hívnak. Megismerkedtem két velem egyidős lánnyal. Az egyik radanováci, a másik gombosi. Jól elszórakoztunk a lányokkal, és még Miklósról is vigyáztunk.

A vacsora nagyon finom volt. A termet pedig gyönyörűen feldíszítették. Az ágyom rengeteg szép virágsokrot kapott, amelyeket egy asztalon helyeztek el, így csodálatos látványt nyújtottak.

Éjfél felé behozták a tortákat, és mindenki felkösztönte az ünnepeltek. Jó volt a hangulat, szólt a zene, és mindenki táncolt.

Hajnalban elálmosodtak az emberek és hazaindultak, pedig én még szívesen maradtam volna, mert jól éreztem magamat.

**Penk Emília, 5. osztály,
Moša Pijade iskola, Pacsér**

Habakuk

*Habakuk a barátom,
ellopta a kabátom,
jött a lépcsőn le vele,
s elcsente a levelem.*

Barátaim

*Ernő,
hova lett az ernyő?*

*Áron,
követ mindenáron.*

*Gregor,
minden szava horror.*

*Edvárd,
érkezése nem várt.*

**Hamad Amír, 6. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Újvidék**

Megjött az ősz

*Megjött az ősz,
fázik a csősz.
Didereg a kései nyár,
messze száll a vándormadár.*

*Megszólal a csengő,
hív az iskola.
Van ott tanító, tanárnő,
és sok gyerek jár oda.*

**Tápai Ramóna, 6. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Újvidék**

A padtársam

A padtársam egyben a legjobb barátnőm is, neve Szalaji Natália. Óvodás korunk óta ismerjük egymást. Az egyik közeli utcában lakik, ezért együtt járunk iskolába is. A haja egészen sötétbarna, szinte fekete, és körülbelül a válláig ér. Tengerkék szemei csillognak. Pár apró szep-lő ül az arcán, de ettől még aranyos. Kecses kis szájjával sok okos dolgot mond. Kissé alacsony termetű, ennek ellenére igen fürge. Magyarázás közben gyakran hadonászik a kezével. Az osztály legokosabb tanulója, sok versenyen vesz részt, és helyezést is ér el rajtuk. Sokat szeret mesélni a kutyájáról, Buksiról és a macskájáról, Csibészről. Szinte soha nincs rossz kedve. Sok vicces dolgot tesz, egy alkalommal matekórán hadonászás közben a mosdóba repült a ceruzája. Az osztály-társaival nem veszekszik, szerintem mindenki kedveli. A nyáron táborban is voltunk, ahol jól szórakoztunk. Gyakran találkoztunk és játszottunk együtt.

Igaz barátnőmnek érzem, mert titoktartó, segít, ha baj van, megértő, és remélem, hogy a barátságunk örökké tart majd.

**Lipták Ramona, 6. osztály,
Miroslav Antić iskola, Palics**

Az én iskolám

*Az én sulim neve Hunyadi János iskola,
Sok vidám srác jár mindennap oda.
Nehézségekkel naponta megküzdnek,
Mert a tanárok sokat feleltetnek.*

*A jó társaság mindent kárpótol,
Hiszen mindig együtt mászunk ki a csávából.
Ha valaki rossz fát tesz a tűzre,
Sajnos, az egész osztály jól megfizet érte.*

*Mindennap rengeteg érdekes dolog
történik,
Ami nélkül sívár lenne a diákéletünk.
Ilyen az iskola Csatán,
Gyere, nézd meg alkalomadtán!*

**Szabó Szuzanna, 8. osztály,
Hunyadi János iskola, Csatavér**

Lánglovagok

*A tűzoltók bátor lánglovagok,
Otthagynak ők csapat-papot,
Ha kapják a parancsot,
Beülnek az autóba,
Szírénaznak rohanva.*

*A tűzoltók nagyon bátrak,
Bár a tűztől alig látnak,
Kimentik az embereket,
Megmentik az életüket!*

**Kokolovec Zsanett, 7. osztály,
Hunyadi János iskola, Csatavér**

Képzelt riport az iskolapaddal

Nem is olyan régen én voltam a hetes. Éppen töröltem a táblát, mikor megszólalt egy számomra furcsa hang. Az iskolapadom volt az.

– Hej, te – szólt hozzám –, gyere ide!
Rögtön odamentem, kíváncsi lettem.
– Nem is hittem volna, hogy a padok tudnak beszélni. Hogy hívnak?

– Hát persze hogy tudnak. A nevem Firka. És téged hogy hívnak?

– Én Víki vagyok. Itt mindenki tud beszélni, vagy csak te?

– Mindenki. De ők csak akkor beszélnek, amikor az ő padtársuk a hetes.

– Van barátod?

– Van – mosolyodott el.

– Ki az?

– Látnod őt ott? Látnod?

– A tanári asztal? – csodálkoztam.

– Igen. Nagyon büszke vagyok rá, hogy ő a barátnőm, hiszen te is látnod, hogy minden osztályban csak egy ilyen szépség van, mint ő.

– Te szerettél volna iskolapad lenni?

– Nem – válaszolt határozottan. – Én konyha-asztal szerettem volna lenni, de most már mindegy.

– Szeretsz velünk lenni? – faggattam tovább.

– Igen, szeretek, de nem szeretem, amikor belém vésnek vagy összefirkáltak!

– Mióta vagy már itt?

– Ha rám nézel, rögtön megállapíthatod, ré-góta.

Elszomorodtam, mert láttam, milyen keserves az élete.

– Jaj, ne! – szóltam.

– Mi a baj? – kérdezte.

– Becsöngettek, jönnek a többiek!

Gyorsan letöröltem a táblát. Még beszéltem hozzá, de ő nem szólt vissza.

Másnap is beszéltem vele, meg azután is, sőt egész héten. Jó barátok lettünk. Megígérte, következő alkalommal, amikor újra én leszek a he-tes, megint előjön, és majd beszélgetünk.

**Sebők Viktória, 6. osztály,
Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka**

Györfi Tihamér szabadkai tanuló rajza

Az új osztályom

Szeptembertől új osztályba járok,
Most pedig leírom, kit milyennek látok.

Itt van elsőnek Áron barátom,
Kivel szünetekben mindig jókat játszom.
A humora jó, bár füllent néha,
De én azt szeretem, hogy soha sem léha.

Gyorsaságban párja nincs,
Hogy jó barát, az igazi kincs.
Az iskolapadban jól megférünk,
Bár az órákon néha sokat beszélünk.

A következő osztálytársam Manuka,
Kinek keze alatt mindig ég a munka.
Ő minket mindig helyünkre parancsol
Amikor a csengő hangosan szól.

Jókedvével mindenkit felderít,
Szeretjük hallgatni jópofa vicceit.
Osztályunknak ő az elnöke,
Mindannyiunk igazi főnöke.

A társaságnak sosem lesz anyagi gondja,
Mert Leontina a pénzt tőlünk legombolja.
Szeret az utcákon járni, le-fel mászkálni,
A legjobb barátnőjével nagyokat sétálni.

Akit most bemutatam, az volt Leontina,
De velünk jár még a bőbeszédű Valentina.
A híreket ő mindig tudja,
És ezt nekünk el is mondja.

A furulya az ő kezében szépen szól,
Otthon biztosan sokat gyakorol.
Ha segítség kell, ő mindig ott van,
Senki sincs mellett sokáig gondban.

Velünk jár még a szerény Rozali,
Ki a rossz jegyet sehogy sem szíveli.
A tanulásban nagyon jó,
Neve mellé nem kerülhet „karó”

A mazsorettbottal ügyesen bánik
Ezért soha sem fogja el a pánik.
Mivel a többi lánnyal utazik Mostarba,
Áronnal egyedül maradunk az osztályban.

És végül bemutatkozom, én vagyok Koni,
Versemmel senkit sem akartam megbántani.

**Krizsán P. Konrád, 6. osztály,
Kis Ferenc iskola, Szilágyi**

Bencun Mia szabadkai tanuló rajza

Szeptemberi emlék

Szeptember elseje, a tanév kezdetének napja.

Korán reggel ébredtem. Álmos szemmel ke-
restem az ablakomon a nap sugarait, de hiába.
Sietve öltöztem fel, és kíváncsian nyitottam ki az
ajtót. A meleg napsugár helyett hideg őszi szél
cirógatta meg az arcomat. Hát mi történt, hova
tűnt a nyár? A fák szomorúan bólogatva bizony-
gatták, hogy beköszöntött az ősz. Szákszínű
avar színezte a kertet. Nem tudtam ellenállni,
a legszebbekből egy kosárra valót gyűjtöttem.
Gyűjtögetés közben arra lettem figyelmes, hogy
az út menti dróton fecskék gyülekeznek. Nagyon
hosszú útra készültek. Jó utat és szerencsés vis-
zatérést kívántam nekik.

– Nóri! Nóri! Igyekezz, mert elkésel az iskolá-
ból! – szólott anyukám.

Sietve mentem a szobámba. Hátamra kap-
tam a már előre bepakolt táskámat, és már
indultam is. Az utcára lépve szél úrfi megciró-
gatott. Szerencse, hogy közel lakom az iskolá-
hoz, ezért gyorsan megérkeztem. Az udvar már
megtelt hangoskodó diákokkal. Találkoztam a
barátnőimmel és a nyári élményeinkről kezd-
tünk beszélgetni. Csevegésünk nem tartott
sokáig, mert megszólalt az iskolacsengő. Min-
denki az osztályba igyekezett. Első óra osztály-
főnöki volt. Üdvözlöttük az osztályunkat, és neki is
beszámoltunk az élményeinkről. Egy újabb tan-
tárggyal kell megbirkóznunk az idén, a fizikával.
Szerencsére az osztályunk tanítja.

Gyorsan múlnak a napok, a tanulnivaló pedig
szaporodik, de én büszkén vállalom, mert így
gyarapítom a tudásomat.

**Petrényi Eleonóra, 6. osztály,
Samu Mihály iskola, Óbecse**

A nyár legszebb pillanata

Nos, ha már valahol el kell kezdenem, akkor a
tengerrel kezdem. De mivel a cím: „A nyár leg-
szebb pillanata”, ezért csak pár dolgot írnék le.

Nem tudom, hányan látták már a tengert, azt
a csodát, amit a szem lát, a fül hall, a bőr érzékel,
és hányan tapasztalták azt az érzést, ami elfogja
az embert abban a pillanatban. A tenger, amed-
dig a szem ellát, csupa kék, néhol világosabb,
néhol sötétebb. Az illata igaz, hogy sós, és nem
olyan, mint egy frissen sült pite vagy valamilyen
parfüm, de ez is a tenger része. Vagy amikor arra
készül az ember, hogy csobbanjon egyet, s a lá-
bát először éri el a hullám, leírhatatlan az érzés!
Fantasztikus! Most ebben a pár mondatban
megpróbáltam leírni a leírhatatlant. Számomra
ez volt a nyár legszebb pillanata.

**Sóti Márton, 6. osztály,
Kis Ferenc iskola, Orom**

Jóska

Van egy fiú, Jóska a neve,
nincsen egyetlen tetvére se,
el nem tudjuk képzelni ezt mi,
milyen lehet egyedül élni.

**Balog Dóra, 6. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Újvidék**

Nyári szünet

Végre eljön minden
gyerek álma,
Itt a nyári szünet,
a karjai tárva!

Nem gondoltam másra,
csak a délig alvásra!
Hosszú nap, rövid éj,
Mit is kezdjek az időmmel én?

Aludjak és aludjak,
kipihenve a sulis napokat?
Vagy talán csavarogjak
naphosszat?

Á, ahhoz túl fáradt lennék!
Nem bírom még az ilyen ént.
Az alvás mellett döntöttem,
És a nyáron sokat pihentem.

**Szeles Enikő, 6. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Hogy múlt el a nyári szünet?

Ősz van, elkezdődött a tanév, én pedig vissza-
emlékszem a nyár meleg és hideg napjaira is.

A szünidőben a testvéremmel jártunk füröd-
ni a Dunára. A barátnőimmel sokat sétáltunk.
Sokszor meglátogattuk egymást. A nyáron se-
gítettem a szüleimnek is. Voltam Szenttamáson
lagziban, Veperdön búcsúban, és ezenkívül
még Kaskantyún táborban, ahol jól éreztük ma-
gunkat, de mindenki jött volna haza, még én is.
Jártam Kupuszinán, a búcsúban, sok mindent
vettem. Az ördögkereket sem hagytam ki. A ta-
nító nénim javasolta, hogy egy-két könyvet is
vegyünk kézbe. Olvastam is eleget. Már a szünet
első hónapjában vágytam vissza a suliba. Sajnos
csak augusztus végén kaptuk meg a tanköny-
veket, így alig volt pár napunk nézegetni őket.
Anyukám azt mondta:

– Hamarosan itt lesz az ötödik!
Alig hittem el.

A nyár jó volt, remélem, jó lesz a tanév is.

**Guzsvány Szilvia, 5. osztály,
József Attila iskola, Bácskertes**

Iskolába megyek

Reggel korán kelek,
Iskolába megyek.

Nem ez az álmom,
De nincs választásom.

Ha engem kérdeznének,
Délben kelnék fel.

Aztán estig rúgnám
a pályán a labdám.

**Turuc Áron, 6. osztály,
Csáki Lajos iskola, Topolya**

RÜGYFAKADÁS

Ősz

Hullanak a levelek,
Fújnak az őszi szelek.

Búcsúznak a gólyák,
A víz mélyén megbújnak a békák.

A fák ágai integetnek,
A madarak messzire repülnek.

Jön a hideg ősz,
Medve mama meleget főz.

**Fábián Regina, 5. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Hajdújárás**

Egyetlen

Te egyetlen rózsaszál,
szemed, mint a szivárvány.
Hajad, mint a bársony,
lágy a tapintásod.

Hogy miért mentél el,
azt nem tudom,
de én változatlanul
szeretlek nagyon!

**Gábor Szintia, 6. osztály,
Szent Száva iskola, Nagykikinda**

Én rózsám

Rózsa vagy, nagyon szép,
Még annál is gyönyörűbb,
Kincsnél és aranynál
Sokkal értékebb.

Az idő nagyon nehéz
Nélküled, ahányszor
Csak elmegyek melletted,
Érzem a te szerelmed.

Kincset, aranyat
Mindig találok:
De téled, rózsám,
Soha el nem válok.

**Gordos Sándor, 5. osztály,
Cseh Károly iskola, Ada**

Százsorszép

Százsorszépet
Szedtem szép szigeten.
Széjjelszórtam,
Széna közé.
S aztán szipogva
Szedtem össze.
Szikrázott szememben
Százsorszép gyöngye.

**Sulyok Georgina, 7. osztály,
Csáki Lajos iskola, Topolya**

A csantavéri Önkéntes Tűzoltó Testület

A csantavéri Önkéntes Tűzoltó Testületről
bármit is mondanék,
dicsérnem kellene minden szorgos emberét.

Életüket kockáztatva embereket mentenek,
ha valaki bajba kerül, szívesen segítenek.

Erős kor, bátor szív és testvéri szeretet
mindig sokat segíthet.

Csak hívd őket, támaszkod lesz
a csantavéri Önkéntes Tűzoltó Testület!

**Csonka Krisztina, 7. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Önéletrajz

1996. október 24-én Törökkanizsán születtem. A szüleim tizennégy éves koromban elváltak, anyukámmal élek. Egy fiútestvérem van, akit Ádámnak hívnak. Sohasem voltam kitűnő tanuló, de a négyes, vagyis a jeles mindig megvolt. Nem jártam iskolai versenyekre sem, nem mindig szerettem tanulni, de amelyik téma tetszett, azt képes voltam hibátlanul elsajátítani.

Hetedik osztályban biológiából embertant tanultunk, és ez a téma különösen érdekelt. Sokféle sportot kedveltem, kiskoromban szinte majdnem mindent kipróbáltam. Később az atlétika tetszett meg nekem, azóta is üzem ez a sportot. Régebben futó és távolugró voltam, most diszkoszt és gerelyt dobok. A célom az, hogy továbbra is sportoljak, boldog életem legyen, és megtaláljam majd a helyem a nagyvilágban.

**Sarnyai Noémi, 8. osztály,
Jovan Jovanović Zmaj iskola, Magyarkanizsa**

Kedves Pajtások!

Nagyon sok verset küldtetek a héten, s így játszótérre alakult ma a Rügyfakadás.

Itt most pattog a ritmus, gurulnak a rímek, s a szavak a játék szolgálatában állnak, mint például **Hamad Amír** versikéiben, aki még a jó humorérzékét is bevetette. Mondhatom, engem is magával ragadott ez a vidám, játékos hangulat, miközben a vers- és versikerengetegből válogattam, s megpróbáltam összeállítani a Rügyfakadás oldalait. Hangulatébresztő **Petrényi Eleonóra** fogalmazásának egy része, még a címben szereplő emlék szó is ezt sugallja, **Sóti Mártonnak** pedig egy pillanat hangulatát sikerült megörökítenie. Így simul bele ez a két írás a mai válogatásba, de a többi fogalmazásban is találtok érzelmet, hangulatot, képzeletet megmozgató elemet. **Krizsán P. Konrád** tablószerű versében mutatja be osztálytársait, a csantavérek pedig a fennállásának 115. évfordulóját ünneplő helybéli Önkéntes Tűzoltó Testületet köszöntik.

A fentieknek és azoknak, akiknek írása majd csak ezután kerül be a Rügyfakadásba, köszönettel nyugtázom az e heti küldeményeket:

Bácskertes: Buják Judit, Pap Nikolet, Péter Bernadett;

Csantavér: Csonka Krisztina, Hajagos Zsanett, Kocsis Katalin, Kokolovec Zsanett, Kollár Kati, Kovács Nikolett, Mohácsi Gábor Soma, Osztrunkovics Glória, Szabó Zsuzsanna, Vörös Teodóra, Zélti Krisztián;

Hajdújárás: Fábián Regina (4 vers);

Magyarkanizsa: Gy. Nacsa Botond, Sarnyai Noémi és Pósa Viktória;

Szilágyi: Krizsán P. Konrád és Toldi Valentina;

Topolya, Csáki Lajos iskola: Borsódi Vivien, Bukman Krisztofer, Csiri Vivien, Gombos Júlia, Hajbók Daniella, Kiss Rebeka, Kozma Krisztián, Kubik Patrik, Tomik Dario, Turuc Áron, Vadóc Viktor;

Újvidék, Petőfi Sándor iskola: Bálizs Ágnes, Balog Dóra, Diósi Annamária, Hamad Amír, Mendrei Andrea, Micskó Karolina, Milosavljević Teodóra, Molnár Krisztián, Sörös Andor, Tápai Ramóna, Tokodi Tímea és Tóth Annabella.

Üdvözléttel:

Tomán Mária

**Golić Attila
szabadkai tanuló rajza**

MENŐ FEJEK

Adrien Brody

Roman Polanski A zongorista című drámájában eljátszott szerepéért Oscar-díjat nyert, de most egy akciófilmben veszi fel a harcot a ragadozókkal, a Predatorokkal – Adrien Brody ma az egyik legkeresettebb színész Hollywoodban...

– Te aztán nagy mázlista vagy.

– Igen, jól mondod. Nem tagadom, jó-módban nőttem fel. Édesanyám, a Village Voice magazin fotósa – egyébként 56-ban hagyta el Magyarországot, én már New Yorkban születtem –, beszélt rá arra, hogy próbálkozzam meg a színészettel. Jó nevű szakiskolában tanultam a szakmát. Fénysebességgel robbantam be a nagyok közé. 1989-ben debütáltam a New York-i történetek című filmben, de megnézhetted a King Kongban is, Az éneklő detektívben, a Hollywoodlandben, a Manolete című alkotásban, a Szélhámos fivérekben, A fantasztikus Mr. Foxban stb., stb. Engem Roman Polanski is megtalált. Vele csodálatos volt dolgozni. A zongorista című dráma nagy sikert aratott Európában. Felkerestek aztán kommerszötlekekkel is. Örömmel vállaltam munkát lazább szerkezetű darabokban, vígjátékokban, thrillerekben, szívesen dalolok is. Igaz, azt mondják a válogatók, hogy túlságosan városi pacák vagyok, de ez engem nem zavar.

– Most a Predatorban (Ragadozók) tűnsz fel – akcióhősként.

– Ez egy hamisítatlan akciómozi, szinte felrobbantja a vásznat. Egy elit harcosokból álló csapat, élükön egy zsoldossal – velem – különös bevetésre indul. Nem ismerik egymást, és nem tudják, hogyan kerültek egy idegen bolygóra, méghozzá szabad prédaként. Egy orvos kivételével az alakulat tagjai mind-mind hétrpróbás, hidegvérű pasasok: van köztük kommandós, elítélt, Yakuza-tag. Ők a legjobban kiképzett, legveszélyesebb alakok, „ragadozók”, akikre most egy rendkívül kegyetlen csoport vadászik. Céljuk, hogy végleg kiirtsák a bolygójukra tévedt idegeneket. Felkészülési idő nincs, azonnal kezdődik a hajtóvadászat.

– Most, 2010-ben leporolták Rodriquez mester szövegkönyvét (a Predator sorozat második epizódja után.) Ebből Antal Nimród készített filmet.

– Így van. Az első epizódban Arnold Schwarzenegger is szerepelt, nekem kellett az ő helyébe lépnem. Nem gyulladtam be. Színészként az a célom, hogy folyton új kihívás elé állítsam magam, új, ismeretlen anyagot keressek. Világéletemben tudatosan törekedtem különböző szerepek kiválasztására. Az eredeti Ragadozót imádtam, emlékszem, gyerekkoromban a haverokkal mennyiszer megnéztük együtt. Örültem izgalmas mozi volt. Máig nagyon szeretem a sci-fi-horror filmeket.

– Hogy érezted magad a forgatás alatt akcióhősként?

– Már gyerekkorunkban ösztönszerűen magunkba szívjuk a harcot képzelte ellenfelekkel. Én – gondolom – azért birkóztam meg a szereppel, mert megtaláltam a módját, hogy kreatív keretek közt építsem fel a figurát. Színészként az embernek nem fel-

tétlenül a saját küzdelmeiből kell merítenie, sokkal inkább azokból, amikkel valamennyien szembesülünk, de nem feltétlenül értjük őket. Minél többet tanul meg az ilyenekről, annál valószínűsőbban tud játszani, ez benne a legszebb.

– Hozhat-e Oscar-díjakat a Predator?

– Nem, ez egy sima akciófilm. Izgulni szabad a jelenetek láttán, de tudni kell, hogy az ilyesmi aligha fordulhat elő. Igen, izgalmas mozi a Predator. Mindenféle különös bolygók tűndökölnek az égen, itt vannak a furcsa szerzetek, a csápos, fekete lény – nekem mindig a csótány jut eszembe róla –, aki vadászik ránk. Meg a haverokra. Szóval – tessék elmerülni az irracionálisban. A szereplőket is jól válogatták össze. Laurence Fishburne, Topher Grace, Danny Trejo és a többiek meggyőzőek, hitelesek. A mesének valószínűleg lesz folytatása, s amíg nem készül el Ridley Scott újabb Alien-epizódja, elégedetek meg a Predatorral.

B. Z.

Főzés

- Édesapám, főzni tanulunk az iskolában!
- És megehetitek, amit megfőztetek?
- Muszáj.

Nyelvi meghatározás

A kisgyerek izgatottan jön haza az iskolából:

- Anyuci, tudod, mi vagyok én?
- Nem kisfiam.
- Személyes névmás.

Rosszaság

A tanító néni felszólítja egyik diákját:

- Hallom, Pisti, hogy otthon megint rossz fát tettél a tűzre!
- Tanító bácsi! Nem is igaz! Hiszen már hetek óta egyáltalán nem is fűtünk!

Elfogy

- Néni kérem, mit tetszik kötni?
- Harisnyát, kisfiam.
- És miért tetszik olyan gyorsan kötni?
- Igyekszem, hogy befejezzem, mielőtt elfogy a fonal.

Csöngő

A táblánál lévő felelőt sürgeti a tanár:

- Igyekez fiam, mert mindjárt kicsöngetnek.
- Én is azt várom.

Én húzzam fel?

Tornaöltözőben:

- Nagyon kényelmes vagy Gabikám, igyekezz már egy kicsit, vagy talán én húzzam fel a cipődet?
- Hát, szerintem szorítani fogja a tanárno lábát.

Ismeretlen

A matematikatanár kiosztja a házi dolgot.

- Mondd, Ferike – kérdezi az egyik gyerektől –, te egyedül oldottad meg ezt az egyenletet?
- Nem, tanár úr kérem, két ismeretlennel.

„-ka, -ke”

- Sorolj fel néhány állatot! – szólítja fel a tanító néni Gabikát.
- Kutyuska, tehénke, lovacska.
- Jó, jó, de nem kell mindig hozzámondani, hogy -ka meg -ke, mondd szépen kicsinyítő képző nélkül az állatokat.
- Kec, macs, csir.

„R” van benne

- Mondjatok olyan szavakat, amiben „R” betű van!
- Tojás! – feleli Móricka.
- Hol van abban „R”, kisfiam?
- Hát a sárgájában.

Tevék

Tevék beszélgetnek:

- Mondd papa, miért van nekünk púpunk?
- Azért kisfiam, mert a sivatagban nagy a meleg, és nincsenek kutak. Ebben visszük a tartalék vizet.
- Mondd papa, miért van ilyen nagy patánk?
- Azért kisfiam, mert a sivatagban a homokban csak ezen lehet jól járni.
- És mondd papa, akkor mi a csudát keresünk mi az állatkertben?

Diszkós

- Ki az állatok diszkósa?
- A technosbéka.

Haláltánc

A farkas elkapja a nyuszikát. A nyuszi könyörög:

- Rendben van, ölj meg, de előbb engedj meg, hogy eljárom a haláltáncot.
- A farkas – tudvalevően nagy folklórkedvelő – beleegyezik. A nyuszi elkezd lépegetni. Egyet jobbra, kettőt balra. Egyet jobbra, hárommal balra. Egyet jobbra, négyet balra... Futás! – és elszalad.
- A farkas – tudvalevően nagy folklórkedvelő – döbbenten néz utána:
- Micsoda nevetséges koreográfia.

Kell a pofon?

A kisoroka bekopog a nyusziékhoz. A nyuszi nyit ajtót.

- Nyuszi, itthon van a papád?
- Nincs.
- Itthon van a mamád?
- Nincs.
- Kell egy pofon?

Pofonosztás

Repül a nyuszi az erdő felett. Meglátja lent a rókát, lekiabál neki:

- Hé róka, kell egy pofon?
- Nem.
- Lekiabál a farkasnak is:
- Hé farkas, kell egy pofon?
- Nem.
- Meglátja a medvét, annak is lekiabál. A medve nem ijed meg, azt mondja:
- Na nyuszi, nekem kell egy pofon.
- No, akkor menj a tisztásra, én is ott kaptam...

Közeli

- Pincér, nem vagyok megelégedve a kolbász két végével.
- Miért uram?
- Mert túlságosan közel vannak egymáshoz.

– Miért van öt ujjunk, amikor az egéren csak két gomb van?

– Mózes, ez nagyon rossz tréfa!

Lopás

A bolha kijön a kocsmából, körülnéz és bosszankodik:

– A fenébe! Ellopták a kutyámat!

Leszállás

A repülőgép nagy nehezen leszáll, a pilóta alig bírja megállítani a gépet a pálya végétől egy méterre, és miután letörölte az izzadságot a homlokáról, így szól:

– Ez meleg volt, ez a leszállópálya alig öt-száz méter hosszú!

– És három kilométer széles – néz ki a másodpilóta az ablakon.

Buta mozdonyvezető

A vasúti kocsiba belép a kalauz és kéri a jegyeket. Sokáig vizsgálgatja egy néni ke-
gyét, valami nem tetszik neki, aztán így szól:

– Drága anyókám, ez a jegy Sopronba szól, a mi vonatunk viszont Szeged felé robog.

Az öregasszony rosszállóan csóválja a fejét.

– Ejnye, ejnye! Tessék mondani, gyakran előfordul, hogy az a buta mozdonyvezető így eltéveszti az irányt?

A csuda pofa

A kisgyerek az apjával a szabadban dolgozik. Farkasordító hideg van, fázik a gyerek keze. Nézi, hogy az apja időnként a tenyerét lehelgeti, s megkérdezi:

– Mit csinál, édesapám?

– A kezem melegítem.

Délidőben elmennek ebédelni, s az apa fűjni kezdi a forró levest.

– Miért fűjja édesapám?

– Mert forró, s így gyorsabban hűl.

Elcsodálkozik a gyerek:

– Csuda pofája van, édesapám! Ha kell, meleget, ha kell, hát hideget fűj.

Nem multifunkcionális

Vendég:

– Hány óra van?

Pincér:

– Sajnos tönkrement az óráim. Pedig víz-
álló, porálló és ütésálló volt.

Vendég:

– És mi történt vele?

Pincér:

– Elégett.

Kávét

– Pincér, hozzon nekem egy jó erős kávét!

– Igen, uram. Hány cukorral?

– Ha tényleg jó a kávé, akkor eggyel iszom.

– Igenis, egy kávé négy cukorral!

Borraaló

– Mondja, pincér, mit keres az asztal alatt? – kérdi fizetés után a vendég az étte-
remben.

– Nézem, hogy nem pottyant-e oda a borraaló.

Pezsgőspohár

– Ej, hát milyen pincér maga? – bosszan-
kodik a vendéglős. – Már megint eltört egy
pezsgőspoharat. Remélem ez volt az utol-
só!

– Nem, főnök, még van belőle három.

Kavics

– Valami sérti a lábamat – sántikál a szé-
kely.

– Tán a kavics – mondja a komája.

Lehúzza a székelő csizmáját, nézegeti,
de nem lát semmit benne.

Megszólal a komája:

– Biztosan a másikban van.

Mise

– Hogy jön ki a pap a templomból?

– Mintha mise történt volna.

10 parancsolat

Hittanból vizsgázik a diák. Mondja a ta-
nár:

– Sorolja fel a 10 parancsolatot tetszés
szerinti sorrendben!

– 3, 6, 1, 8, 4, 5, 9, 2, 10, 7.

Indiánok

A katona őrt áll az erőd tetején. Egyszer
csak lekiabál:

– Parancsnok, jönnek az indiánok!

– Barátok vagy ellenségek?

– Valószínűleg barátok, mert együtt jön-
nek!

Horgászok

Horgászok beszélgetnek:

– Hol találod a legtöbb halat?

– Általában a feje és farka között.

Favágó

Favágó versenyt rendeznek a kanadai fa-
vágóknak, amit egy cingár figura nyer meg.
A verseny után megrohamozzák a riporte-
rek:

– Hogyan tudta megnyerni a versenyt?

– Kérem, én edzettem!

– Na és hol edzett?

– A sivatagban!

– De hiszen a sivatagban nincs is fa!

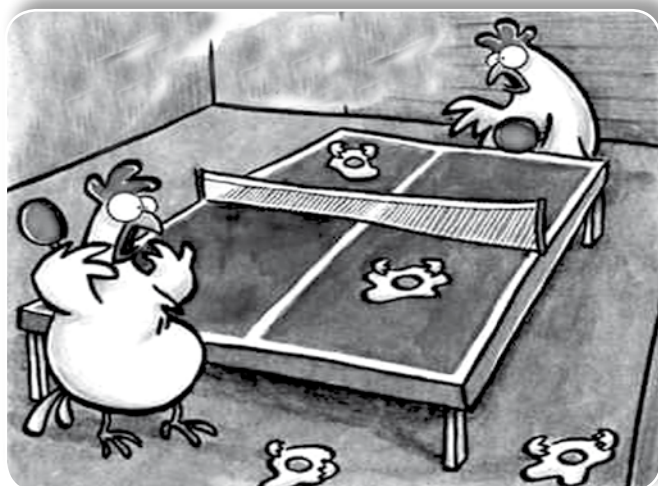
– Mire a győztes favágó jelentőségtelje-
sen felneáz:

– Ja, már nincs!

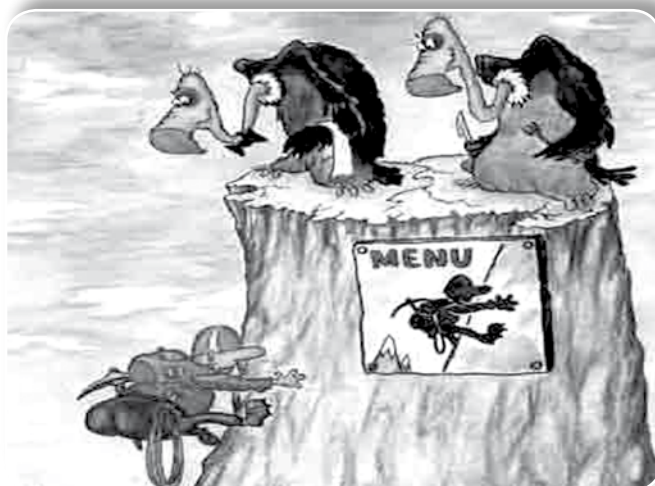
Fordítva

– Uram, fordítva tartja az újságot – figyel-
mezteti az egyik utas a villamoson a mási-
kat.

– Tudom, de csak így láthatom a csapato-
mat az első helyen.

– Te mondtad, hogy játszunk a gyerekekkel...

Terülj, asztalkám!

Herceg János

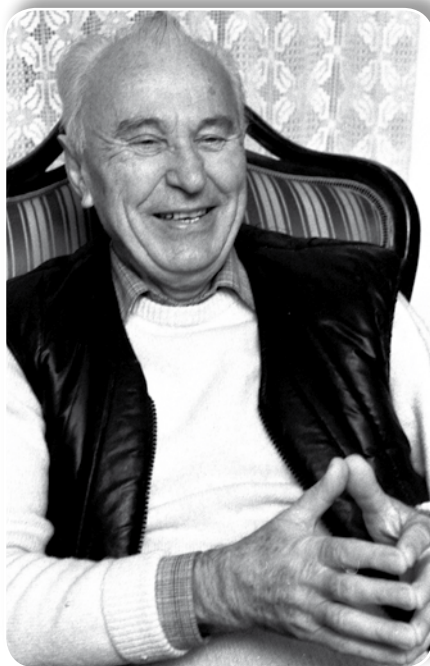
Balázs G. Árpád

Mintha ezen a mi vidékünkön nem is lett volna képzőművészeti élet, amíg Balázs G. Árpád lobogó nyakkendővel, pepita nadrágban és félrecsapott baszk sapkában meg nem jelent. Mint aki nem faluról jött, tanítói állását végleg odahagyva, de egyenesen Párizsból érkezett volna. Egyszer-kétszer Gozsdu Elek hozta le az Őszi Szalon képeit, majd 1910-ben a szerbiai festők kiállítása keltett feltűnést Zomborban. Rista Vukanović és Marko Murat vásznain kívül a müncheni akadémia alig húszéves növendéke, Moša Pijade képe is. Különben szétszórva éltek itt a festők, a gazdag Bácska alig vett tudomást róluk. Mesterházy édeskés tájképeivel házalt, Aczél Henrik arcképfestést vállalt „természet után”, mint a Bács megyei Napló hangsúlyozott elismeréssel írta róla. Juhász Árpád meg hetekre-hónapokra bevette magát valamelyik vidéki kastélyba, ahol a ház asszonyán kívül a lipicai csődörig mindent megfestett természetbeni járandóság ellenében. Aztán miután ily módon ellátta családját, felment Pestre a gödöllői preraffaeliták közé, hogy majd Malonyai Dezső ötkötetes népművészeti munkáját illusztrálja. Előtte Than Mór szakadt el örökre szülőföldjétől, hogy a bánáti Đura Jakšićyal ugyancsak Münchenben keresse a művészeti válás lehetőségeit. S Eisenhut is hamar megértette, hogy nincs itthon semmi kersnivalója.

A nagy változás, az élénkebb szellemi élet az első világháborút követő években vált érezhetővé. Egy új festőnemzedék jelent meg, most már a távolabbi világ hatását is éreztetve, némelyeknél a szocialista forradalmak után maradt indulatoktól terhesen, agitatív erőt is beleadva a művészi alkotásba, amiben Szabadkán, Balázs G. Árpád megjelenésének színhelyén, a Kassák nevelte emigránsok szabadabb attitűdjét se volt nehéz felismerni. Ehhez ő tette aztán hozzá prágai tartózkodásának hatásaként az expresszionizmus kifejező jegyeit.

Nem volt könnyű dolga áttörni a közöny vastag falát. Egyszerre keresni eladási lehetőséget a jobb módú polgárság körében, s ugyanakkor kubikosok és kétkezi szegény emberek sorozatos rajzaival figyelmeztetni világnézetére és társadalmi hovatartozására. Pedig élni kellett, a ház is megvolt már Palicson, ahol az első asszony élt a két gyerekkel, s nem egy monotípiáján, sőt könnyed kézzel megfestett akvarelljén is megjelent neve fölött a H betű, a kényeszerű megalkuvást jelző, inkább önmagának tartozó figyelmeztetéssel, hogy az adósságra épült „Házra” kellett engedményt tennie.

Ő volt az első festő nálunk, aki Nagybányánál és a magyar impresszionistáknál mesz-

szelldre tudott nézni, s egyféle vidám bohém-sággal kérve salvus conductust a bácskai parlagon világnézeti elkötelezettsége, illetve a képvásárló közönség kiszolgálása miatt. Nem is bírta ki sokáig ezt a kétlakiséget, amire ez az álmos és tunya vidék kényszerítette. Fogta magát, s a húszas évek végén lement Belgrádba, és csakhamar felverekedte magát a legjobbak közé. Mint a Vreme című napilap illusztrátora, a grafika minden technikai törvényét magáévá tette. Egyforma biztonsággal dolgozott kövön és linóleummal. A költő Todor Manojlović ír róla a legnagyobb elragadtatás hangján, Pavle Bihaly, a baloldali Nova Literatura szerkesztője méltatja művészetét, míg itthon csak a harmincas évek derekán kap jelentőségéhez illő ismertetést a Kalangyában, annak a Kende Ferencnek a tollából, aki fiatalon, 1812-ben a pesti Nyugat olvasóit tájékoztatta a kubisták új kifejezési formáiról. Hogy aztán itthon majd csak öregren részesüljön megérdemelt elismerésben Bori Imre egész pályaképét megrajzoló monográfiájában, ami után már nehéz lenne Balázs művészetéről valami újat mondani.

Hadd idézzem hát magam elé vékony alakját, gyors és szapora mozdulataival, ahogy könnyed járásával feltűnt a Terazijén, hogy elfoglalja helyét Dobrović asztalánál az új kávéház teraszán, ahol már együtt volt a baranyai emigráció szellemi vezérkara, dr. Flammal meg Gelejjel, akik a szabadkai Napló mellett előkelő angol és amerikai lapokat tudósítottak, s „Lefivel”, a palócos kiejtésű Lefkovic Erővel,

Kedves Olvasó Tanulók!

Mai rovatunk témája a képzőművészet. Úgy adódott, hogy Zomborban bementem a megszokott képkeretező „galériá”-ba, amelynek ismerem eladási tárlatát, s rögvest szemet szűrt három új kiállítási tárgy: három Balázs G. Árpád-alkotás. A jelenség iránt fogékony személy lévén, rögvest fölcsigázta érdeklődésemet. Hogy és honnan kerültek elő hirtelen?

Hazatérve elsőnek Bori Imre Ezredéve itt (Forum, 2004) című délvidéki olvasókönyvét vettem elő, mert abban egészoldalas Balázs G.-képillusztráció van, a közismert kapás ember. Az olvasókönyv **Herceg Jánosnak** a festőről szóló esszé(novellá)ját is tartalmazza: Herceg többször is írt a témáról művelődéstörténeti és képzőművészeti esszét (többek között a **Nyiló idő** és a **Régi dolgainkról** című kötetében). Most ezt a szöveget olvashatjátok a Gyöngyhalászban. Balázs G. Árpádról Bori Imre monográfiát (1980) írt; a legújabb róla szóló tanulmányt viszont Ninkov Kovacsev Olga Farkasok és angyalok (Életjel, 2009) című kötetében találhatjuk. S a Balázs G.-opustól indult képzőművészeti/irodalmi kutakodás valahogyan **Fenyvesi Ottó Halott vajdaságiakat olvasva** (2008) című kötetéhez vezetett, amelyben többek között Sáfány Imre művészetének „verslátvány” képződik meg előttünk. Ebből is olvashattok részletet.

S mi lehet ennek az olvasásnak a tanulsága? Ráébredhetünk, hogy a térségi irodalmi/képzőművészeti élet megteremtőinek kezdeti „szegénységéből” hogyan formálódott a mi számunkra gazdag kulturális örökség.

Jó olvasást, sikeres értelmezést!

Bence Erika

aki kénytelen volt megelégedni a zombori Új Hírekkel és az újvidéki Reggeli Újsággal.

„Hova sietsz, apukám?” – próbálta az utóbbi a varázslatos asztalhoz odacsalni a mindig loholó, szegény Kázmér Ernőt, aki az irodalomnál alább nem adta, s talán most is éppen Veljko Petrovićhoz igyekezett a Vajković utcába.

Hát ebben a társaságban nyújtogatta mosolyogva vékony nyakát Balázs, és ugrott fel az említett pepita nadrágban kotorászva, ha valamelyik fia diszkrétan félrehívta, hogy: „Čale, adjál már egy bankót!”

„Könnyű Olájnak – mondta következetesen j-nek ejtve a h-t –, de nekem két asszonyért kell dolgoznom, meg a fiúk is a fejemre nőttek már!” S erre az ember előtt megjelent az anya

Illene szeretni.
Illene szeretni a felhőket.
Olyanok, mint az álmok, mint az emberek.
Váratlanul bukkannak fel, majd hirtelen nyomukvész.
Senki sem tudja biztosan, mikor és hol:
csak jönnek, mennek, akár a vágyak, örömök,
barátok. Föltűnnek és eltűnnek,
és mégis rettegettek, szeretettek,
megcsodáltak és szépek,
Kellenek a földnek és az égnek.

Humoros, de nem nevetséges:

Jelszavadat egy gumicsontért

Miközben rengeteget foglalkozunk hálózatzbiztonsági és adatbiztonsági problémákkal, sokszor feledkezünk meg arról, hogy a technológia már régen nem jelent akkora kockázatot, mint maga az ember. Hiába vezettük be sikerrel a legjobb biztonsági rendszereket, nem dőlhetünk elégedetten hátra a székvünkben, ha nem foglalkozunk aktívan a felhasználók biztonság tudatos képzésével. Cikkünkben egy már-már elavult, elfelejtett, lesajnált, de a világon leginkább alkalmazott biztonsági eszközzől lesz szó: a jelszóról.

Hogy mi is vele a baj? Leginkább, hogy sok van belőle. Vagyis soknak kellene lennie. Ma megszámoltam, hogy ébredéstől e cikk írásáig hány helyen kellett jelszót megadnom: tizenöt.

Ébredés: telefon PIN, SIM kártya PIN. Reggeli vásárlás: bankkártya PIN. Beérkezés a munkahelyre: riasztó PIN, operációs rendszer jelszó, e-mail jelszó (céges és magán), chat jelszavak (MSN, GTalk, ICQ, Skype). Jelszó az intrawebhez, az online bankhoz, a CRM-hez és még csak most kezdek dolgozni.

Természetesen az emberben azonnal beindulnak a védekezési reakciók. A telefon, a SIM kártya és valamennyi bankkártya PIN kódjai megegyeznek a céges riasztó négyjegyű kódjával. Ha nem így lenne, fel kellene írnom, ami elfogadhatatlan biztonsági kockázatot jelent, hiszen a táskámban együtt megtalálható lenne a bankkártyám, telefonom és az ezekhez való kódok is. Ha nem írom fel, a ritkábban használtakat mindig elfelejteném. Tehát, a legjobb, ha egyformák.

Sokan ennél is tovább mennek, és rendkívül ravasz módon születésnapokból, személyigazolvány-számokból és más hasonló, könnyedén megszerezhető adatokból generálnak maguknak jelszót.

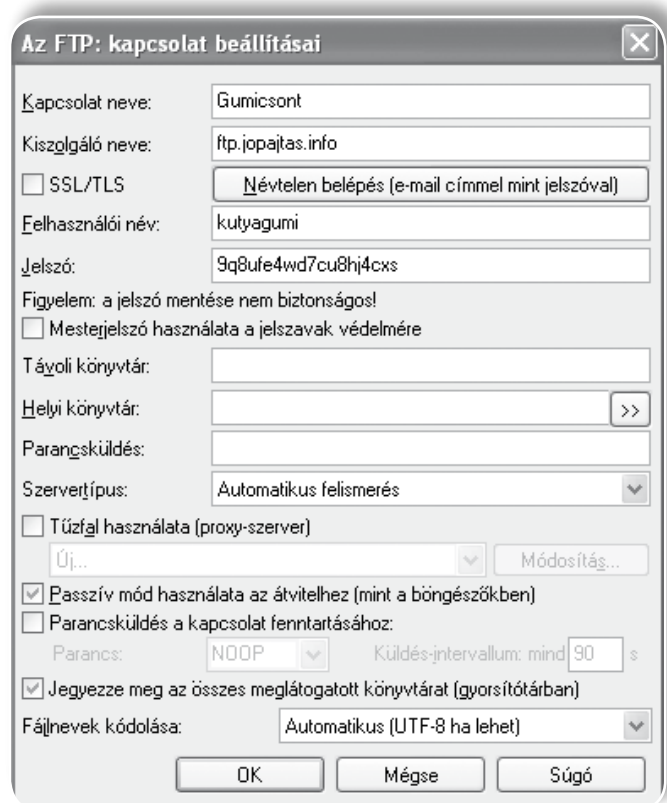
A jól képzett vállalati rendszergazdák természetesen nem nézik jó szemmel ezeket a stratégiákat, és szabályokat hoznak a vállalati jelszavakkal kapcsolatban. Nézzük, milyen hatással vannak a biztonságára a vállalati intézkedések!

Erős jelszavak megkövetelése

Az Mx45gKww6 típusú jelszóra az ember első reakciója, hogy felírja valahová. Vannak tipikus helyek, ahol csak az nem találja meg, aki nem szokott jelszavak lopásával foglalkozkodni. Ilyen lehet például a billentyűzet alá ragasztott post it, amelyre ravasz módon fordítva írjuk fel a jelszót.

Single Sign On

Erre válaszul a rendszergazda bevezeti azt a könnyítést, hogy egyetlen jelszóval a vállalat valamennyi rendszerébe bejelentkezhetünk. Csak annyit kér cserébe, hogy ezt az egy jelszót ne írjuk fel, viszont próbáljuk megjegyezni.

Akkor is felírjuk

A rendszergazdánk észleli, hogy a Single Sign On miatt jelentősen csökkent a biztonság, hiszen egy jelszó megszerzésével immár minden rendszerhez hozzáférhet egy támadó. Be is vezeti a jelszavak 30 naponta történő megváltoztatását. Erre a felhasználók válaszcsepásként újra elkezdik felírni a jelszavakat, amit egy másik teljesen biztosnak vélt helyre ragasztanak: például az asztal hátuljára.

Kritikus rendszerek

Erre a rendszergazda megszünteti a jelszavak 30 napos újragenerálását, viszont a kritikus rendszereket kivonja a Single Sign On hatálya alól. Tehát, a legkényesebb, ritkán használt rendszerekhez újabb megjegyezhetetlen jelszavakat kapunk, amiket természetesen felírunk valahová, ahol mindig kéznél vannak, de mások álmukban sem gondolnák, hogy ott tároljuk őket. Például a virágcserep alá.

Megmondjuk mindenkinek

Tegyük fel, hogy a rendkívüli meggyőző erővel rendelkező rendszergazdánk eléri, hogy van egy kellően bonyolult jelszavunk, amit nem írtunk fel sehová, ugyanis hosszú hetek alatt sikerült megtanulnunk. Ettől kezdve mi más jelszót adnánk meg mindenféle weboldalon, mint ezt a szuper biztosat? Webmail? Chat-program? Blog? Webshoppok? A céges jelszó mindenhol jó lesz!

Manapság a legjobb jelszólopási technika nem más, mint létrehozni egy ártatlan webes szolgáltatást, amit regisztrációval teszünk elérhetővé. A felhasználók itt önként megadják a jelszavukat.

Ha holnap arra ébrednék, hogy a kutyabarát kollégám levelezését szeretném elolvasni, akkor készítenék fél óra alatt egy kutyás weboldalt, ahol regisztráció ellenében ingyenes műcsontot ígérnek. A linket elküldve neki, pár perc múlva nagy valószínűséggel már be tudnék lépni a Gmail fiókjába, de lehet, hogy az online bankszámlája is a kezembe kerülne. Ha a bankkártyájáról szeretnék pénzt levenni, egyszerűen nem jelszót, hanem négyjegyű PIN kódot kérek. Mi mást adna meg, mint a bankkártyájának a PIN kódját?

HOROSZKÓP

KOS

Mostanában nem mindig alakultak úgy a dolgaid, ahogy előre eltervezted, sőt, alkalomadtán még olyan helyzetekben is nehézségekbe ütközhetél, amilyenekben máskor mindent könnyedén megoldottál. Fontos, hogy ne hagyd magad sodortatni az árral, állj a sarkadra, tegyél meg mindent azért, hogy újra fix legyen a lábad alatt a talaj. Néha nem ártana megbeszélned a környezeteddel, mit várnak el tőled.

BIKA

Sikeres és eredményes napoknak nézel elébe. A hét elején még tele vagy erővel és energiával, gyorsan, tempósan haladsz a megoldandó feladatok sorával, de ez a sok tennivaló a hétvégére alaposan kifáraszt. Szánj elegendő időt a pihenésre, így újult erővel kezdheted a jövő hetet. Egy hosszabb gyalogtúra a szabad levegőn újra feltöltene energiával. Kipróbálsz?

IKREK

Néha vannak olyan pillanatok, amikor egyszerűen csak nem kell erőltetni a dolgokat. Semmiben nem leled a kedved, sőt néha még a rutinfeladatokban is hibázol, pedig ez tényleg nem jellemző rád. Aggodalomra valóban egyáltalán nincs okod, a hét végére már sokkalta jobb lesz a közérzeted. Jól teszed, ha színes programot szervezel magadnak, új barátok társaságát keresve.

RÁK

Kreativitásod, aktivitásod és elképesztő erőtartálékok bármilyen problémán átsegít, különösen ezen a héten nem lesznek előttem megoldhatatlan akadályok. Ha úgy alakul, nyugodtan vállald be olyan feladatot is, amelyhez régebben nem fűlött a fogad. Szükség van a kihívásokra. Ha úgy érzed, mégis megakadsz, kérj külső segítséget.

OROSZLÁN

Nemcsak a környezetedet, hanem bizony magadat is megleped a most következő napokban, hisz egy eddig rejtett arcodat mutatod meg a világnak. Meglehetősen sok új ötleted lesz a héten, bár a megvalósításuk folyamatosan gátakba ütközhet. Ezek az akadályok könnyedén átléphetők, főleg akkor, ha valaki olyan állítja őket elé, aki csak irigy a sikereidre. A szerelem terén is nagy lépést teszel előre.

SZŰZ

A hét eleje feszültséggel lesz teli, csütörtöktől gyengülnek ezek a hatások, de addig sok okos döntést kell meghoznod ahhoz, hogy ezt a néhány napot átvészeld. Kerülj el jó messzire minden összeütközést. Ne sérts meg senkit, most csak te húzhatod a rövidebbet. Ne bonyolódj vitákba, mert hatalmas veszekedésekké alakulhatnak, még akkor is, ha egyébként nem szándékosan keresed a bajt.

MÉRLEG

A szokásosnál jobban kifáradsz, fizikailag és szellemileg a megterheléseket most nagyon nehezen viseled. Az újra felszínre kerülő témákat ideje lenne lezárni, ez viszont rajtad múlik. A célhoz közelebb jutásért muszáj megerőltetned magad. A benned felgyülemelő feszültség a hétvégén tör ki belőled, ha lehet, ne a szeretteidre zúdítsd. Az érzelmeiddel nehezen tudsz bánni, ne reagálj a feléd irányuló támadásokra.

SKORPIÓ

Kedves Skorpió! Ugye tudod, hogy a nagy dolgok sokszor szembejönnek az utcán, de sosem kérnek meg arra, hogy ragadd meg őket, hisz észrevenni neked kell mindent. Jelentős változások is bekopoghatnak életedbe, több kellemetlenség is megpróbálhat visszatartani, de azért ne hagyd magad. A konfliktusokat nagyszerűen el tudod kerülni, s ez különösen a suliban jelenthet sok pozitív pillanatot.

NYILAS

Hétfő reggel nem sok kedved van újult erővel kezdeni a hetet. Rá kell döbbed, hogy nincs idő a lazításra. A suliban nagyot tudsz most alakítani, végre lehetőséget kapsz a kibontakozásra, s megmutathatod azt az oldaladat, amelyiket környezeted eddig még nem ismert – pedig már többször próbálkoztál. Váratlan helyen, még váratlanabb pillanatokban ismerkedsz meg új barátokkal.

BAK

Nem jellemző rád, hogy szétszórt légy, mégis ezeket a napokat a kapkodás és a fejletlenség jellemzi. Megpróbálsz összeszedni magad, de valahogy mindig közbe jön valami, ami gátat szab terveidnek. Tervezz mindent előre, még akkor is, ha a tervezést kidobott időnek tartod. Légy nagyon alapos és körültekintő a közlekedésben is, kerülj az összetűzéseket a barátaiddal, és ne légy türelmetlen szeretteiddel sem.

VÍZÖNTŐ

Ne szállj szembe a sodrással, inkább hagyd magad vinni az árral! Számos fordulatot tartogatnak számodra a most következő napok. Ha valaki apró vagy esetleg éppen nagyobb szívességet kér tőled, ne utasítsd vissza, sosem tudhatod, neked mikor lesz rá szükséged. A hét második fele inkább a szórási lehetőségeknek kedvez, régi barátaiddal való találkozásokat üthetsz nyélbe.

HALAK

Egész héten nagyon aktív, mozgalmas pillanatokak élsz meg, ráadásul állandóan lesz valami kis apró feszültség a levegőben, amely folyamatosan cselekvésre sarkall. Minden esélyed megvan, hogy fontos babérokat arass le, így vívva ki környezeted elismerését. Családi kapcsolataid jelentős ápolásra szorulnak, ha bárkivel vitában vagy haragban állsz, most rendezd a dolgokat.

Az egészséges hajért

Fejünk egyik legfontosabb éke az a kb. 100-150 ezer hajszál, mely kinél dús, fénylő és erős zuhatagot, kinél ritkás, fakó pamacsokat jelent. Az viszont mindenkiben közös, hogy vágyai közt inkább az előbbi szerepel, de mit tehetünk, ha ez nem adott meg?

A haj elsősorban védő szerepet tölt be, a nap káros sugaraitól, a hidegtől és a melegtől óvja fejünket. Színe, vastagsága és sűrűsége nagyrészt öröklött, de a környezeti tényezők is nagyban befolyásolják, az időjárási viszonyok károsíthatják, nem is beszélve az olyan civilizációs ártalmakról, mint a levegőben lévő szennyeződések, a klóros uszodai és csapvíz, vagy a hajfestés. A külső tényezők mellett a haj állapotát szervezetünk egészsége is befolyásolja.

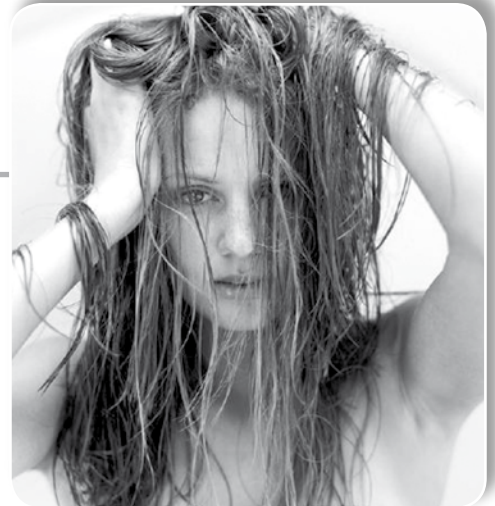
A hajmosásról

A sampon- és hajápolóreklámok soha nem látott gazdagságban hirdetik a termékeket, nincs az az ember, aki ne találna haj-típusának, problémájának megfelelő ápolószert. A hajmosáshoz kímélő, enyhén savas

sampont válassz, melyet ha hígítva, kisebb adagban használsz, a mindennapos mosás sem tesz kárt a hajadban. Hajmosás közben gyengéden masszírozd meg a fejbőrt, végül a sampont alaposan öblítsd le. A haját ne fésüld ki vizesen, és a törölközővel is csak itasd le róla a vizet, ne dörzsöld, mert töredezetté válhat. Ha hajszárítót használsz, inkább alacsony fokozatra tedd, a magas hőmérséklet ugyanis károsíthatja a haját. Hajmosás után használd balzsamot, hogy hajad fényesebb és könnyebben kifésülhető legyen, ehhez ritka fogazatú, természetes anyagból készült fésűt, kefét használd. Vigyázz, hogy a fejbőrt ne kend be balzsammal, mert az zsírosíthatja a haját.

Gyógynövényes hajápolók

A bolti készítmények mellett olcsó és nem utolsó sorban garantáltan vegyszermentes pakolásokat, öblítőket készíthetünk gyógynövényekből, olajokból. A gyógynövények serkentik a hajhagymák működését, és a különféle hajproblémák is sikeresen kezelhetők segítségükkel. Készítsünk forráza-

tot a következő gyógynövényekből, mosás után öblítsük le vele a haját, majd hagyjuk megszáradni:

Korpás hajra: kakukkfű, kamilla, zsálya, rozmaring, csalán, oroszlánszájvirág

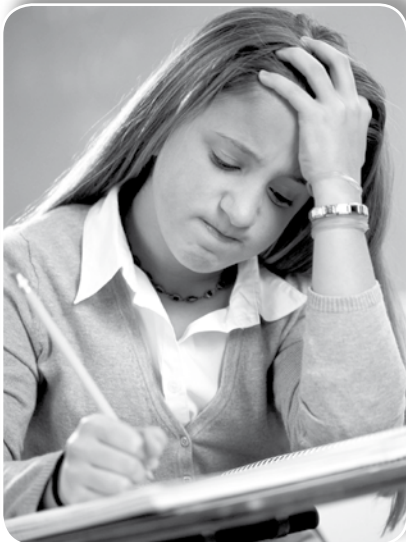
Zsíros hajra: kamilla, csalán, rozmaring, bojtorján, citromfű

Száraz fejbőrre: búzavirág

Hajhullás ellen: csalán, rozmaring, zsálya.

A viszkető fejbőr ellenszere lehet az almaecetes öblítő (1 liter víz és 1-2 kiskanál almaecet keveréke).

A különféle olajok, olajos pakolások leginkább a száraz, fénytelen, töredezett haját segítenek rendbe tenni, de az egészséges hajnak sem ártanak: vitalizálják és fényesebbé teszik.

Ülsz, rágod a ceruzádat, miközben pilangók repkednek a hasadban, mikor a tanárod osztani kezdi a kérdéseket? Természetes, hogy kicsit izgulsz a dolgozatok előtt. Gyakran éppen egy kis adrenalin segít abban, hogy jól sikerüljön a feladatok megoldása. Sajnos a túlzásba vitt stressz sokat ronthat az eredményeiden. Itt van néhány tipp, amelyeket mindenféle dolgozatíráshoz hasznosíthatsz:

– Alaposan készülj fel dolgozatírás előtt! Bugyutának hangzik a kijelentés, ám, ha

birtokában vagy a szükséges tudásnak, aggodalomra nem lehet komoly okod.

– Aludj eleget a dolgozat előtti éjszakán! Ha fáradt vagy, természetes, hogy az agyad nem fog úgy működni, mintha kipihent lennél.

– Figyeld a tanár minden utasítására! Amikor kiosztja a feladatokat, mindenképpen hallgasd végig, kérdezd meg, amit nem értesz.

– Olvasd végig a tesztet! Ott hever előtted a papír, nézd végig az összes feladatot, hogy tudd, mire számíthatsz, mi mennyi ideig fog tartani. Ez sokat segít, ráadásul, ha mégsem értesz valamit, még mindig kérdezhetsz.

– Koncentrálj arra, amit tudsz! Ha valamelyik kérdésre nem tudsz válaszolni, ne töprengj rajta sokat, térj át egy olyanra, amit meg tudsz oldani. Mikor már végeztél, vizsgatérhetsz a megválaszolatlan kérdéshöz, és próbáld meg a legjobb tudásod szerint felelni rá. Ha nem vagy biztos a válaszban, akkor is írd oda, hiszen még így is több esély van arra, hogy jó, mint ha üresen hagynád.

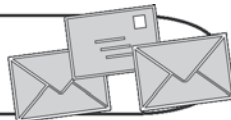
– Nyugalom! Ha nagyon izgulsz, tarts egy kis szünetet, gondold át az egész anya-

got, tegyél kicsit rendet magadban. Ha valami épp nem jut az eszedbe, ne idegeskedj, ha megfelelően koncentrálsz, előbb vagy utóbb be fog ugrani. Ráadásul, ha ideges vagy sokkal nehezebben fog eszedbe jutni a helyes válasz, ezért mindig legyen előtted a jelszó: NYUGI!

– Már készen vagy? A legtöbb tanár nem szedi be azonnal a dolgozatokat, ezt használj ki. Ilyenkor több idő van átnézni a leírtakat, akár többször is. Vizsgatérhetsz azokhoz a kérdésekhez, amelyekre nem feleltél, a hosszabb magyarázatot igénylő kérdéseknél még írhat szöveget pár mondatot – talán még pluszpontot is kapsz! Emellett, ha már csak pár perc van az órából, és még mindig írsz, ne ess kétségbe! Azzal néha több idő megy el, mint amennyit a dolgozatíráshoz fordíthatnál. Használd ki okosan a rendelkezésedre álló időt!

Ezek a tippek remélhetőleg sokaknak segítenek, bár néhányan komoly dolgozatírási pánikban szenvednek. Ha te is egy vagy közülük, ne habozz, beszélj a szüleiddel, a tanároddal vagy az osztályfőnököddel, és ne félj segítséget kérni!

Dolgozatírási tippek

A győri XVII. Nemzetközi Anyanyelvi Tábor

Az első nap jól indult, már a vonatban megtaláltuk a közös hangot. Beszélgettünk, nagyokat nevtünk.

Vacsorára értünk a Szent László Kollégiumba, ahol minden helyiségben kereszt lógott a falom. Ezt érdekesnek találtuk. A szoba tetszett, tágas, négyágyas volt, szekrényekkel, székekkel, asztallal. Egy pici hibát mégis találtunk: ablakunk az udvarra nyílt, de függőnyt elfelejtettek rakni rá. Ezért Vivivel minden tudományunkat bevetve felszereltük.

Mivel már közeledett a vacsoraidő, elstáztunk a közeli Borostyán étterembe, ahol egy szimpatikus pincér lencsés fasírtot tett elének az asztalra. Ez az étel nem nyerte el sokak tetszését, én azonban elégedetten kanalaztam. A második fogás már mindenkinek jobban tetszett. Lekváros palacsintát kaptunk, ami Juli nyelvbottlásának köszönve később hagyományos palacsinta lett. Teli hassal vágtunk neki a városnak. Leültünk, és néztük a szökőkúton átszaladó gyerekeket, akikről igen jó véleményünk volt, sok szép gondolatunk született róluk. Jégkásánkat szűrőcsőve az üdén csillogó Holdat néztük, aki biztosan kialudta magát a nap folyamán, s most élénken nézett le ránk, mi pedig visszatekintettünk rája, tűnődve, milyen gyönyörű is ez a város.

Második nap beültettek minket egy jó hosszú előadásra. Isten tartotta szókásukat, mert számos terjedelmes előadást kellett a tíz nap alatt végighallgatnunk, amiből nekem őszintén szólva csak 2-3 nyerte el a tetszésem. Sok helyen jártunk. Ellátogattunk a bencés apát-

ságba, ahol betekintést nyerhettünk a szerzetesek életébe. Megfordultunk Paloznakon, a ti-hanyi apátságban, és fürcsiztünk a balcsiban is. Magyarul: fürödtünk a Balatonban. Itt megtanultam, hogy a hattyú megeszi a hínárt, és jól lát a víz alatt. A vacsora aznap (hmm), nagyon finom volt. Szívesen kértem volna repetát.

Másnap három előadást hallgattunk. Az elsőt egy öreg úr tartotta, aki minden ötödik mondatánál elnevette magát. Utána jött a bácsi, aki idős kora ellenére énekelt, mesélt, hegedült nekünk, s ez megfiatalította őt. A harmadik pedig a babonás asszony volt, aki arról tartott beszámolót, hogy a magyar nép micsoda képtelenségekben hitt. A vacsorához desszertet kaptunk, ami felettébb ízlett. Este moziba mentünk. A Shreket néztük, de csak azért, mert 3D-s volt. Éjszaka a lányokkal videókat készítettünk ottani életünkről. Vivi üveggyűjteményéről, Juli szeméről és a szaltómról is. Később fáradtan dőltünk az ágyba.

A következő napot rendkívül vártuk már, mert délután egy szlovákiai élményfürdőbe mentünk. Volt ott fürdés, úszás, csúszdázás kifulladásig. Meglehetősen jól éreztük magunkat. A vacsorát az egyik faluban kaptuk retro koncerttel fűszerezve. Az énekesnő az X

faktorba biztos nem jutott volna be, de azért tűrhető volt a hangja.

Másnap délelőtt kézműves tehetségünket csillogtathattuk meg (már aki rendelkezik ilyenekkel). Kis dobozt és díszeket készítettünk. Délután egy együttest hallgattunk. A hetedik napon bemutattuk a mi kis Vajdaságunkat bővebb terjedelemben. A nyolcadik nap előadást hallottunk Trianonról, két maratonfutó pedig kalandjairól számolt be. A kilencedik nap a nyelvi játékokon a kérdések számunkra megválaszolatlanoknak tündek. Este Kakukk János táncművészével szórakoztatott minket. Sok új lépést tanultunk, én szerfölött élveztem. Éjszaka nehezen aludtunk el, izgatottan vártuk az utolsó napot, ami gyorsan elérkezett. Aznap bevásároltunk az útra. A búcsúest megható volt, könnyekkel teli. Szemünk előtt lepergett a táborban töltött idő. Fájdalmas búcsút vettünk újonnan szerzett barátainktól, s nyugovóra tértünk.

Úgy érzem, rengeteget gazdagodtam ottlétem alatt. Bemutatták mi a jó abban, hogy magyarnak születünk, s hogyan ápoljuk anyanyelvünket. Új ismerősökre tettem szert. Végére is megérte, hogy elmentem, mert egy csomó helyen jártam, és új dolgokkal okosodtam.

Kovács Írisz, 8. c osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Ada

Osztályunk megírta az első egészórás ellenőrzőt matematikából, a kérdések az egész számok halmazától kezdve az összeadással és kivonással kapcsolatos egyenletekig tanult lelkéből voltak. Most mértanból a háromszögről, s annak belső szögeiről kezdtük tanulni. – **Barna Júlia, 6. b osztály, Cseh Károly iskola**

Biológiórán az ostorosokat tanultuk. Nagyon érdekes volt az óra. Az ostorosok latin neve: Euglena. – **Mészáros Andrea, 6. b osztály, Cseh Károly iskola**

Tornaórán a lányok röplabdáztak, a fiúk többsége focizott. Páran kosárlabdáztak. A torna végeztével mentünk a többi órára. – **Tóth István, 6. b osztály, Cseh Károly iskola**

Magyarórán tesztet írtunk. A két legjobb eredményt elért tanuló Virág Anna és Smit Alex. Akik jobb eredményeket értek el, de nem mentek a vetélkedőre: Bajusz Árpád, Vastag Krisztina, Raffai Balázs, Apró Andrea, Rigó Kitti, Horvát Alíz, Illés Tamás, Rigó Edvárd, Gordán Carmen, Rind Roland és Csuvik Sarolta. – **Hugyik László, 5. c osztály, Cseh Károly iskola**

Magyarórán dolgozatot írtunk A kis hercegről. A téma mindenki számára tetszett. Barna

Júlia írta a legtöbbet, öt és fél oldalt. – **Farkas Anett, 6. b osztály, Cseh Károly iskola, Ada**

Rajzórán Shakespeare Rómeó és Júlia című könyvéből kellett kiválasztani egy részletet. A témát több század bemutatásával is lerajzoltuk. Mindenki más-más században készíttette. Szeretjük a rajzórákat. – **Lakatos Ágnes, 6. b osztály, Cseh Károly iskola**

Matekból egész órán gyakoroltuk a halmazokat. A matektanárnő szeretné, hogy az egész osztály ötöst kapjon az ellenőrzőre. A tanárnő sok házit adott. – **Rind Roland, 5. c osztály, Cseh Károly iskola**

Németórán olvasunk és ismételjük a tavalyi anyagot. Sokat beszélünk németül, minden órán valaki felel. Fordítunk. Angolórán olvasunk, majd azt lefordítjuk. Ellenőrzőt írunk, gyakoroljuk a tavalyi anyagot. Rengeteget beszélünk angol nyelven. – **Komáromi Gabriella, 6. b osztály, Cseh Károly iskola**

Zeneórán sok szép dalt tanulunk, és a különböző hangokat le szoktuk ütemezni. – **Sirovica Krisztina, 6. b osztály, Cseh Károly iskola**

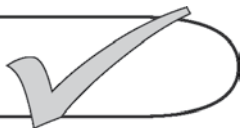
Csantavér

Szombaton, 2010. szeptember 18-án falunkban megrendezésre került a Valahol Európában című musical piliscsabai és szen-

tendrei fiatalok előadásában. A musical arról szólt, hogy a világháború alatt az árván maradt gyerekek hogyan vészelték át a nehézségeket. Küszködtek éhséggel, félelemmel, betegséggel és a hideggel. Sokáig bujkálniuk kellett a katonák elől. Az idő teltevel azonban találtak egy biztonságos menedéket, ahol már nem bántathatták őket az ellenséges katonák. Nekem nagyon tetszett ez az előadás. – **Anitics Emese, 7. c osztály, Hunyadi János iskola**

Fogorvosi bemutató volt az osztályfőnöki órán. A fogorvos néni bejött osztályfőnöki órára. Bemutatta, hogyan kell helyesen, egészségesen, szépen fogat mosni. A felső állkapcsban elhelyezkedő fogakat olyan irányban kell mosni, ahogyan az eső esik, lefelé. Az alsó fogakat pedig ahogyan a fű nő. Be is mutatta a helyes technikát egy protézisen. A jó fogmosás titka: 3 percen át kell mosni, háromszor naponta, a fogkefével függ, nem a fogkrémmel. – **Veréb Roland, 7. c osztály, Hunyadi János iskola**

Minden évben megrendezésre kerül a gyermekhétfő, melyet iskolánk az idén is megtart. Ezúttal más-más programokat készítettek az alsós és a felsős tanulóknak a szervezők. Volt frizuraverseny, vásár és futóverseny is. Ezen a héten ünnepeljük iskolánk napját is. – **Tölcsér Huanita, 7. b osztály, Hunyadi János iskola**

Milyen különórát válassz?

1. Amikor a nagynénik neked szegeznek a „mi leszel, ha nagy leszel?” kérdést, mit szoktál válaszolni?

- a) Filmsztár.
- b) Ügyvéd vagy politikus.
- c) Profi sportoló.
- d) A világ megmentője!

2. Melyik tantárgy áll hozzád a legközelebb?

- a) Dráma és kommunikáció.
- b) Történelem.
- c) Testnevelés.
- d) Nincs kedvenced. Sok minden érdekel.

3. Jegy nélkül utazol a buszon, amikor elkap az ellenőr, hogyan próbálsz megúszni a büntetést?

- a) Úgy teszel, mintha keresnéd a zsebeidben a jegyet, majd, amikor „nem találod”, elkeseredett zokogásba kezdesz.
- b) Kikéred magadnak, hogy lógással vádol, és fenyegetőzésbe fogsz.
- c) A következő megállóig próbálsz szóval tartani, ott pedig gyorsan menekülőre fogod.
- d) Tudomásul veszed, hogy az ellenőr csak a munkáját végzi, és megadod az adataidat.

4. Ha összekapsz a barátaiddal, mit szoktak a fejedhez vágni?

- a) Ki nem állhatják, hogy mindig mindent túlreagálsz.
- b) Utálják, hogy ilyen kötekedő vagy, és csak neked lehet igazad.
- c) Elegük van, hogy azt hiszed, mindig te vagy a LEG.
- d) Ritkán vágnak bármit is a fejedhez. Sőt, jóformán soha.

5. Milyen címmel szeretnél ötven év múlva önéletrajzi könyvet írni?

- a) Egy világsztár vallomásai: Az én csodálatos életem.
- b) Tudás és siker: Hogyan lettem én az első miniszterelnöknő?
- c) Kapj el, ha tudsz – avagy a teljesítőképeség határán.
- d) A cél: egy jobb világ!

6. Mikor érzed úgy, hogy ennél jobb már csak nehezen lehetne a helyzeted?

- a) Amikor a figyelem középpontjában lehetsz.
- b) Amikor egy komoly vitában sikerül meggyőzni másokat az igazadról.
- c) Amikor nyersz – legyen szó bármiről, a lényeg a győzelem.
- d) Amikor lehetetlennek tűnő helyzetekből ki tudsz segíteni másokat.

7. Kihívnak felelni, de fogalmad sincs a témáról, amiben bizonyítanod kéne a felkészültségedet. Mit teszel?

- a) Azt a keveset, amit tudsz, szórakoztató stílusban adod elő.
- b) Határozottsággal és bőbeszédűséggel palástolod a hiányos tudásodat.
- c) Megpróbálkozol mindennel, nehogy elhúzzanak. Az elképzelhetetlen lenne!
- d) Bevallod, hogy nem tanultál, hogy mielőbb visszaülhess a helyedre.

Néha úgy érzed, hogy az iskola és a házi feladat-készítés minden idődet felemészti? Azért egy-két különóra még beleférhet, hidd el! Hogy megtudd, milyen foglalkozás illene hozzád, töltsd ki gyorsan ezt a tesztet!

Értékelés

Ha több az a válaszod

Akik régóta ismernek, már valószínűleg elfogadták, hogy állandóan pörögsz. Egyetlen cél lebeg a szemed előtt: a szórakoztatás. Időnként mégis jobban tennéd, ha lemondanál a főszerepről életed filmjében, és másokat is hagynál érvényesülni. Válaszd a dráma foglalkozásokat, amivel lekötheted fölös energiádat, és megkaphatod az áhított figyelmet.

Ha több a b válaszod

Ritkán adódnak olyan helyzetek, amelyek rosszul végződnek a számodra. Elképesztő magabiztosságod segít elhiteni másokkal, hogy mindig tisztában vagy a megoldással. Ha tudod, milyen hatást gyakorolsz másokra, használd okosan ezt az adottságodat. Vedd komolyan a történelmet, sőt amikor elérkezik az ideje, jelentkezz különórára is...

Ha több a c válaszod

Te lehetsz az, aki már a játszótéren is állandóan a homokozó körül futkosott, mindenre felmászott, és megőriztette, ha valaki gyorsabb vagy ügyesebb volt nála. Soha nem adod fel, a végsőig kitartasz, bármiről legyen is szó. Ezt a vonásodat a sportban fejlesztheted tökélyre, úgyhogy válassz magadnak egy szimpatikus mozgásformát, és hajrá!

Ha több a d válaszod:

A világ megmentése kétségtelenül nemes feladat, ám annál nagyobb falat! És ameddig ilyen visszafogott vagy, ne számíts túl sok sikerre. Tanulj meg kiállni magadért, hisz, ha te nem hiszel a saját erőreidben, nem várható el másoktól, hogy komolyan vegyenek. Ha a környezetszennyezés és a veszélyeztetett fajok helyzete foglalkoztat, válaszd a biológiát, és ne add fel az álmaidat! Még sokra viheted.

BIZALMAS SOROK

„Kedves Bizalmas sorok!

Van egy barátnőm, már egy éve járunk, és az utóbbi időben nem úgy mentek a dolgok, ahogy szeretnénk.

Ő engem elkezdett tesztelni, hogy én őt tényleg szeretem-e, és az ő állítása szerint én őt nem szeretem (ami nem igaz).

Pl.: találkozás elutasítása, mert nem bírtam akkor elmenni, vagy üzenet, amire nem válaszoltam neki. Különböző viták is voltak köztünk.

Ilyen dolgok. Próbáltunk már többször is kibékülni és egyszer sikerült is, de aztán megint összevesztünk, és befejeztük.

Most már bánom nagyon, hogy így viselkedtem vele, mert nagyon hiányzik.

Megbeszéltük, hogy ha elválunk, nem úgy fogunk egymásra nézni mint két ellenség, hanem barátok maradunk és beszélgetünk is, csak annyi, hogy nem járunk.

Lsmen”

Válasz:

Kedves Lsmen!

Nem hiába mondja a népdal, hogy: Szerelem, szerelem, átkozott gyötrelmem... Általában saját hibáinkon tanuljuk meg, hogyan kell viselkedni a másik nemmel, milyen elvárásaink lehetnek egymás iránt. Mi az, ami nekünk jó, és mi az, ami a másiknak. Emellett vannak elképzeléseink is arról, hogy hogyan kell kinéznie egy kapcsolatnak. Esetekben nem egyeztek meg az elvárások és az elképzeléseitek sem a szerelmi kapcsolatokról, a járásról. Egyszóval még eléggé éretlenek vagytok, és ez nem baj, hisz most léptetek be abba a korbba, amikor különböző kapcsolatokon keresztül, mint amilyen a baráti kapcsolat és a szimpátia is, tanulgatjátok, hogy milyen is kell, hogy legyen a vonzalom és a szerelem. Amit megtehetsz a lánnyal kapcsolatban az az, hogy őszintén elmondod neki, mit érzel iránta, és azt is, hogy bánod, hogy így viselkedtél vele. A többi meg igazából tőle függ. Mindenesetre bárhogyan is folytatódik a történetetek, valamit megtanultál a lányokról. Ha elutasítod a találkozást, illik megmagyarázni, hogy miért, azt is, hogy az üzenetre minél előbb válaszolni kell. Ha valaki valakinek fontos, akkor odafigyelünk rá, és válaszolunk a hívásaira, jelzéseire, különben azt gondolhatja, hogy nem kedveljük eléggé, mint ahogyan a lány is úgy érezte, hogy te őt nem szereted eléggé, mert tetteiddel ezt nem bizonyítottad. Úgy kell viselkedni a lányokkal is, mint ahogyan te szeretnéd, hogy veled viselkedjenek, és akkor biztosan nem fogsz tévedni.

„Kedves Bizalmas sorok!

Most indultam hatodikba, és két fiú van az életemben, egy nyolcadikos és egy hatodikos, akikbe szerelmes vagyok. A nyolcadikos fiú nem szeret, de én őt igen. A hatodikost is szeretem, de nem tudunk járni (távkapcsolatban élünk), SMS-ezni

szoktunk. A hatodikost kellene választanom, de ha nagy ritkán találkozunk (mivel ő nem itt él), alig szól hozzám. Mit tegyek? Segíts rajtam!!!

Csók”

Válasz:

Kedves Csók!

Mit tegyél? Semmi különös, tanulj, olvas, sportolj, hallgass zenét, barátkozz az osztálytársaidal. És közben hagyd, hogy ez a két fiú feledésbe merüljön, hisz egyiknél sincs semmilyen esélyed. A nyolcadikos nyíltan kimutatta és megmondta, hogy nem vagy az este, és a másíknak sem jelentesz sokat, hisz ha találkoztok, nem is szól hozzád, ami azt is jelentheti, hogy még nem jött el számára a szerelem ideje. Egyszóval barátkozz fiúkkal, lányokkal, és biztos, hogy nagyon gyorsan felbukkan az életedben egy harmadik fiú, akivel kölcsönösen vonzódtok egymáshoz, és sem nyíltan, sem suba alatt nem mutatja ki, hogy nem vagy az esete.

„Kedves Bizalmas sorok!

Tizenhárom éves lány vagyok és nagyon szerelmes egy 18 éves fiúba. Nem tudom, mit is akar, mert nemrégiben kinn voltam a barátnőimmel a pályán, és ő is ott volt. Amikor odaértem, intett nekem, és azt mondta, hogy: „Szerelmem, gyere ide!” Odamentem hozzá, és akkor úgy tett, mintha meg akarna csókolni, de semmi sem lett belőle. Csak nevetett. Tudja, hogy szeretem, mert már mondták neki a barátnőim, és SMS-ben is megírtam neki, hogy szeretem. Ilyenkor mindig megkérdezi, hogy hogyan is szeretem őt, és milyen szerelmesnek lenni. Mindig fölébreszti bennem a reményt, és akkor semmi! Mást sem tudok már csinálni, csak sírni. Már néhány rossz jegyet is kaptam, és félek, hogy kikapok a szüleimtől. Kérlek, adj tanácsot, mit tegyek, hogy az enyém legyen ez a fiú.

Cipiripi”

Válasz:

Kedves Cipiripi!

Azt hiszem, te is jól tudod, hogy ennél a fiúnál igazából nincs semmi esélyed. A rajongásod és a szerelmed nagyon is hízelgő a számára, hizlalja a máját, és közben még jól el is szórakozik rajtad. Mondhatom, hogy ki is csúfol. Bizonyára túl fiatalnak tart ahhoz, hogy kikezdjen veled, és maga is még eléggé éretlenül viselkedik. Ha komoly fiú lenne, nyíltan megmondaná, hogyan érez irántad, nem élcélődne veled, és óvatosan bánná az érzelmeiddel. Én a te helyedben hagynám a fenébe, akármilyen helyes srácról is van szó. Egyszerűen tegyél úgy, mintha ott sem lenne, mást nem is érdemel. Közben, hogy könnyebben túltehesd magad a csalódáson, barátkozz a kortársaidal, lányokkal és fiúkkal egyaránt, kösd le magad sporttal, tanulással, olvasással stb. Naplórírással is próbálkozhatsz, mert amint papírra veted a benned felgyülemlett fájó érzelmeket, gondolatokat, kikerülnek a szívedből és a lelkedből, és máris a gyógyulás útjára lépsz. Biztos, hogy egy rövidke idő után már másik fiú dobogtatja majd meg a szívedet.

Az óriás

Volt egyszer egy öreg parasztember, volt annak három leánya: Mária, Assunta és Katalin. Olyan szegények voltak, hogy nem volt meg a betevő falatjuk sem.

Egy nap az apa elkeseredésében arra kérte Máriát, hogy menjen a közelben lakó óriás kertjébe és onnan szerezzen egy kis gyümölcsöt és zöldséget.

Mária el is ment az óriás kertjébe, megtöltötte kosarát zöldséggel és gyümölcscsel, és már indult volna visszafelé, amikor egy durva kéz nehezedett a vállára: az óriás volt az!

Az óriás magával vitte Máriát a várba és odaadta neki a kastély ötven szobájának kulcsát, de meghagyta, hogy egyet nem szabad semmiképpen kinyitnia. Adott neki három aranygolyót is, amire vigyáznia kellett, amíg vissza nem tér.

Reggel, miután az óriás útnak indult, Mária végigjárta a szobákat, miközben erősen szorította a golyókat, hogy el ne veszítse őket. Kinyitotta az összes ajtót, jól körbenézett mindenhol, minden helyet bejárt, amikor egyszercsak odaért a tiltott szoba elé. Nem bírt ellenállni a kíváncsiságnak, kinyitotta az ajtót és belépett. Amikor hozzászokott a szeme a félhomályhoz, a sarokban egy öreg, pókhálószerű beszórt szekrényt vett észre. Miközben megpróbálta kinyitni, az egyik aranygolyó kicsúszott a kezéből és a szekrény alá gurult. Mária, amikor felvette, észrevette-e hogy a golyón vérfolt van. Rémmel törölgetni kezdte, de minél inkább dörzsölte, annál nagyobb lett a folt. Mit fog most mondani az óriásnak? És valóban, amikor az óriás hazajött és meglátta a vérfoltot a golyón, megragadta a lányt hajánál fogva, magával vonszolta a tiltott szobába és a szekrénybe lökte.

Közben teltek múltak a napok és a szegényember egyre inkább aggódott a lánya miatt. Hívta tehát a középső lányát és azt mondta neki:

– Assunta, ha a korom megengedné, magam mennék, de így rajtad a sor, hogy utánamenj a nővérednek és kiderítsd, mi történt vele.

Így is történt, Assunta éjfélkor átmászott a kastély kertjének falán és halkán hívogatni kezdte nővérét, de hiába, az nem felelt. Már azon volt, hogy visszafordul, amikor egy kéz nehezedett a vállára, megintcsak az óriás volt az. Assunta, a későbbiekben, Máriához hasonlóan a szekrénybe került, mivel nem tudott vigyázni a golyókra.

A szegényember igen elkeseredett, hogy elvesztette két lányát is, azt mondta a legkisebbnek: Katalin, a nővéreidet nagy veszélybe sodortam, de neked velem kell maradnod. De Katalin bátor lány volt és meg akarta minden áron találni a nővéreit. Miután hiába kereste őket a kertben, hazatérésre gondolt, de az óriás őt is foglyul ejtette. Neki is odaadta a szobák kulcsait, szigorúan meghagyva, melyikbe nem szabad belépnie, és rábízta az aranygolyókat is, amelyeket viszatéréséig meg kellett őriznie.

Másnap reggel, alighogy felkelt, Katalin okosan biztonságba helyezte a golyókat, és a kastély felfedezésére indult. A tiltott szobába érve, kinyitotta a szekrényt, és annak aljában egy sötét és mély

kutat látott. Megkapaszkodott a szekrény szárnyaiban, és lenézett. Egy vékony hangot hallott a sötét kút fenekéről: Mária volt az!

– Mária, én vagyok az, Katalin, mindjárt kihúzlak! – kiáltotta le neki.

Egy kötél segítségével kihúzta a nővéreit, akik elmesélték, hogy lenn voltak a kút fenekén étlen-szomjan napok óta, csontvázaktól körülveve. Katalin meleg fürdőt készített nekik, enni adott nekik, majd elrejtette őket az ágy alatt, és várta, hogy hazajöjjen az óriás.

Este hazatért az óriás, elégedetten állapította meg, hogy a golyók tiszták maradtak, és megdicsérte Katalint, hogy vigyázott rájuk. Aznap este együtt vacsoráztak. Az óriás, most már megbízva a lányban, beavatta egy titokba is, miszerint a lelke egy tojásban van elrejtve, amelyre nagyon vigyázott, mert ha a tojás eltörne, ő meghalna. Katalin megkérdezte erre, hogy a tojás valóban biztonságban van-e és, hogy teljesen tiszta marad-e, mivel a legkisebb folt is olyan nagy kárt okozhatott volna.

Az óriás, mit sem sejtve, egy szekrényhez lépett és kinyitotta az ajtaját. A szekrényben egy ezüstdíka volt, azt is kinyitotta: belül, vattába csomagolva, egy tojás feküdt. – Látod milyen tiszta? – mondta, miközben Katalinnak mutatta.

– Nem teljesen, én látok rajta egy kis foltot – mondta Katalin.

Az óriás lehajolt, hogy jobban szemügyre vegye a tojást, mire Katalin gyorsan megragadott egy széket, és fejbe vágta vele az óriást. Annak az ütés meg se kottyant volna, de a mozdulattól széttört a tojás héja, és az óriás lelke kiszökött, ő pedig holtan a földre rogyott.

Akkor Katalin hívta a testvéreit, megfogták az óriást és eltemették a kertben, aztán kitakarították a kastélyt, ami csodálatos szép lett. Hívták apjukat és mindannyian ott éltek boldogan, amíg meg nem haltak.

Papírkalap, műanyag villa, csomagoló-papír, műanyag eldobható pohár, lufik, papírszalvéta, lemosható műanyag terítő, töméredek mesterségesen színezett élelmiszer, agyoncukrozott levek – egy szülinapi parti általános kellékei. De valóban szükséges ennyi szeméttel körülvenni magunkat a jó hangulat érdekében, hogy aztán a bulizás feltétlenül értelmetlen szemeteléssel végződjön?

ZSIBONGÓ

Tedd zöldebbé a szülinapi bulidat

Lufik helyett...

A vegyi anyagokkal kezelt léggömbök a folyóvizekbe kerülve rendkívül veszélyesek az élővilágra, nem mintha környezetkárosító hatásuk kevésbé érvényesülne a városszéli szemeteltelepeken. Lufik helyett újrahasznosított krepp-papírból vagy korábban már használt csomagolópapírból készített nagyobb lampionokkal kitűnően fokozható a szoba hangulata.

Égészségtelen édességek helyett...

Ájándék gyanánt jó ötlet lehet valamiféle házilag készített egyedi meglepetés: egy nagyobb gumibélyegző nyomatóval, szója alapú tintával kifestett bevásárló szövet-szatyor. Kisebb gyerekek ajándékeként mit szólnál egy házilag készített, illatosított, szí-

nezett gyurmakészlethez? Esetleg ajándékozz könyvet, természetes anyagból készült kézműves kellékeket, vagy valami kisebb, de alaposan átgondolt szüvenírt.

Eldobható, műanyag abrosz helyett...

Érdemes félretenni az évek alatt összegyűlt partikellékeket, az olcsóbb poharakat, a ruhaszalvétákat, olcsó evőeszközöket, mindenféle használható konyhai eszközt. E külön-külön jól használható, valamikori készletek egyedi darabjai jó szolgálatot tesznek egy-egy buli alkalmával. Műanyag evőeszközökre semmi szükség, ha kézzel is fogyasztható enniivalóval, „felmarkolható” szendvicsekkel, lehetőleg nem krémes süttikkel készülsz a jeles alkalomra.

A környezetvédelem nemcsak a felnőttek dolga. A Földet és a környezetet ugyanis valószínűleg tovább fogod használni, mint a szüleid. Most néhány egyszerű és olcsó praktikát mutatunk be, amellyel te is tehetsz a környezeted védelme érdekében.

Kapcsold le a villanyt!

Amikor kilépsz a szobából, és nincs bent senki, kapcsold le a villanyt! Talán túl egyszerűen hangzik, de ezzel is tehetsz a környezetedért. Amikor pedig csak lehet, húzd el a függönyt, és engedd be a természetes fényt, amellet, hogy nem használsz energiát, sokkal egészségesebb is.

Vigyél magaddal rendes szatyrot!

Amikor vásárolni mész, vigyél magaddal erősebb szatyrokat! Miért is kellene bevásárlásról bevásárlásra újabb és újabb eldobható zacskókat használnod? Azzal, hogy egy szatyrot többször is használsz, ugyancsak sokat tettél a környezeted érdekében. És ez sem került semmibe, csak egy kis odafigyelésbe.

Te is tehetsz valamit a környezetedért

Menj bringával!

A biciklizés ingyenes, és emellett egészséges is, szemben az autóval, nem szennyezi a környezetet. Ha nincs biciklid, és a távolság nem nagy, mehatsz gyalog is. Ez a pár perc nemcsak környezetbarát megoldás, de neked is jó tesz, hisz kizökkent a mindennapokból.

Használd újrahasznosítható üvegeket!

A műanyag flakonok nagy része sehogy vagy csak nagyon nehezen hasznosítható újra. A víz pedig, ami bennük van, nem sokban különbözik a csapvíztől. Így, amikor lehet, használj rendes üveget vagy tartós kulacsokat. És hacsak nem szennyezett a víz, tölts a csapból, ne pedig a boltban állj sorba.

Kapcsold ki! Húzd ki!

Mielőtt este lefekszel, nézz körül a szobádban! Áramtalanítsd a számítógépet, kapcsold ki a tévét, húzd ki a felesleges dolgokat a konnektorból! Sajnos sokszor a bekapcsolva felejtett vagy bedugva maradt készülékek majdnem ugyanannyi áramot fogyasztanak, mint amikor használatban vannak. Ez pedig hosszú távon hatalmas pocskékolás.

Vegyél régiséget!

A régi ruhák nem egyenlőek a szakadt, használhatatlan ruhákkal. Ezek nagy része helyreállított, megvarrt ruha. Mi-

nimális alakítgatással és kellő odafigyeléssel teljesen egyedi ruhatárunk lehet. Nem beszélve arról, hogy ez a módszer nemcsak a környezetet, a pénztárcánkat is kíméli.

Egyél kevesebb húst!

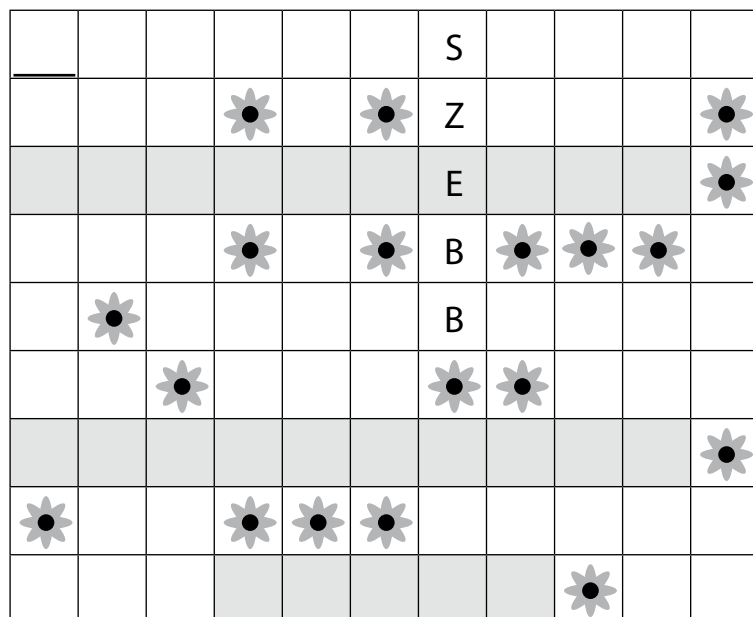
Picit furcsa lehet, de a hús előkészítéséhez ötször több energiát használnak fel, mint a zöldségekhez, gyümölcsökhöz. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy ne együnk húst, és legyünk vegetáriánusok. Néha, ha nem annyira fontos, hogy húst fogyassz, egyél inkább valami sajtosat vagy gyümölcsöt. Az is ugyanolyan finom, ha nem finomabb.

Zárd el a csapot!

Szintén egyike a legtöbbet emlegetett környezetvédelmi módszernek. Talán nem is hinnéd, de ha fogmosás közben folyik a csap, percenként 7,5 liter víz folyik el. Mekora pocskékolás! Zárd el a csapot, a Föld és unokáid hálásak lesznek érte.

Mondd el a barátainak!

Ha meglátod, hogy a barátod egy alumíniumdobozt dob a kukába, vagy felkapcsolva felejt a villanyt, szólj neki. Mert kitől is fogadná el legjobban a tanácsot, ha nem a barátjától? Ha pedig meg tudod változtatni valaki más hozzáállását is a környezetvédelemhez, máris megkétszerezted a határfokát annak, amit eddig tettél bolygónkért.

Berakós rejtvény

- Pistike, ha azt kérdezem tőled, mennyi egy meg egy, ne az ujjadat használd, hanem a fejed!

A választ megtalálod a rejtvényben, ha berakod a szavakat, betűhalmazokat a rácsba.

Kétbetűsek: SÓ, TÓ, ÉH.

Hárombetűsek: ALI, ÁIM, ENA, GÓC, IDA, KÉM, KLE, NIG, ÓOL, PAD, SKE, ZOK, YÉD.

Négybetűsek: ADEN, GYÉR, HITE, ZOLI.

Ötbetűsek: DAHAU, KÉRET, RÉTES.

Hatbetűs: IDEGEN.

Nyolcbetűs: MEGFEJEM.

Kilencbetűs: UGRABUGRA.

Tizenegy betűs: MADAGASZKÁR.

Betűrejtvények

1

G N
 O

2

F T
 Á
E

3

TEEE
sSSS

4

GE GE D

Skandináv rejtvény (29.)

Szeptember 1-jén tartották meg a vajdasági írók 58. összejövetelét, és ezen a napon ünnepelte egyik írónk 80. születésnapját. A találkozó elnevezését, az író nevét és egyik művének címét kell megfejtenetek.

IDŐMÉRŐ	▼	VOLT JUGOSZLÁV ELNÖK CSINOS	▼	NORVÉG FŐVÁROS KONYHAKERTI NÖVÉNY	▼	CIPŐ BETŰI	▼	SZÁRNY, SZERBÜL KORTYOLGAT	▼	SZÉPTEVÉS	▼
	KELET					A. E. N.				FÉL ÓT	
KÉNYELMESEN LEÜL, NÉPIESEN KIUTASÍT AZ ORSZÁGBÓL	▶	50 FORDÍTVA, KIÖNT A FOLYÓ	▶	LUXEMBURG	▶	TÁBLAJÁTÉK LADA BETŰI	▶	999 NULLA VÉGEK NÉLKÜL	▶	BŐR KIRÁLYI KINCSTÁR	▶
		SÁMSON ÉS ... 504								FORDÍTVA OK	
NITRÓGEN KISEBB GAZDASÁGI ÉPÜLET	▶	RÓTVAD SVÉD-ORSZÁG	▶	FORDÍTOTT TÓ IZMOS	▶	ARGON	▶	LENDÜLET	▶	AUSZTRIA	▶
1000	▶	LÉHA EGYENMŰI	▶	RÁDIÓ-LOKÁTOR ...LÉC	▶	TERMÉSZET VÉD (ÉK. H.)	▶		▶		▶
ÉLEN ÁLLÓ	▶		▶	EURÓPAI NEMZET TEMPUS	▶	OROSZ FOLYÓ NORD	▶	FORDÍTVA, ÁZSIAI TÓ NÉVELŐ	▶		▶
◆	▶		▶		▶		▶		▶		▶

Szókihúzó

P	A	N	N	A	Ó	D	A
A	A	A	G	R	Á	R	S
N	R	N	P	Ó	Ó	A	A
K	E	R	T	K	N	G	Y
O	V	O	E	E	O	A	L
R	Ú	T	A	N	O	O	R
A	A	S	Z	E	Á	N	G
M	O	L	A	N	Á	Z	S

ADÓ
AGRÁR
DRÁGA
ÉNEKÓRA
KERT

MAROK
MATEKÓRA
NATUR
PANNA
PANK

PANTEON
SZÁNALOM
TORNA
VERA

A fenti szavakat húzd ki az ábrából. A megmaradt betűkből egy európai ország neve olvasható össze.

Játék a betűkkel

1. SZER	—	1. TISZT	—
2. OLLÓ	—	2. TÁROL	—
3. SÉRT	—	3. KOHÁSZ	—
4. RADIR	—	4. KÓRÓ	—
		5. TÁSKA	—

A fenti szavak mindegyikében cserélj ki egy-egy betűt úgy, hogy ismét új, értelmes szavakat kapj. Az új betűket írd ki a sor végére, összeolvasva egy-egy vajdasági író vezetéknévét kell kapnod.

	U	L	L	
	L	Á	B	
	A	N	C	
	I	A	S	
	L	T	E	
	Ö	D	Ö	
	R	Á	N	
	V	A	L	

Se eleje,
se vége

Pótold a hiányzó betűket elől és hátul. A két kiemelt oszlopban egy-egy európai ország nevének kell kialakulnia.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Kitöltőcske

1				
2				
3				
4				
5	GY			

Meghatározások:

1. konyhakerti növény
2. ruhát készít
3. utasít
4. erszéyes medve
5. lószerszám.

Az átlóban egy őszi gyümölcs nevének kell kialakulnia.

Csattanó a lóugrásban

			D

– Petikém, tudod miért vitte el a rendőr a szomszéd nagyobb fiát?

– A lüke nem kopogott, amikor bement a bankba!

– De hiszen más is úgy megy be!

(A válasz a rejtvényben.)

Indulj el a jobb alsó sarokból a lóugrás szabályai szerint.

A 28. szám megfejtései

Keresztrejtvény

A befejezetlen mondat, Felelet, Szerelem

Betűrejtvények

1. dobban, 2. szobalány, 3. próbababa, 4. szobafőnök

Szókihúzó

fácánytűk

Lóugrásban

Akkor fel a kezekkel, de gyorsan!

Keresztsszavak

Vízszintes sorok: belerúgott, megtámadt, elmezavar

Függőleges sorok: szüretelés, megrázott, darumadár

Lóugrásban

1. villámlás, 2. záporosó, 3. szélvihar

Keresd a magánhangzót

Itt van az ősz

Itt van újra

A 27. skandináv rejtvény megfejtése

KUCSMAGOMBA, RÓKAGOMBA, LASKAGOMBA, CSIPERKE

Könyvjutalmat kap

Vituska Viktória, Csantavér

A fekete lovag

Hunyadi József regényéből
írta és rajzolta Fazekas Attila

Déva felől térnek be az Egregy völgyébe. Bujtúr falva után pillantják meg Hunyad tornyait, és a fogadásukra igyekvő csapatot.

31

László fiam! Lacusom, te!...

A vitézek körülajnározzák a fiatalurat. László rácsodálkozik a harcsakirály tetemére.

32

Ó, te medve! Hát volt szíved elpusztítani ezt a szegény állatot?

Leszel még a kapitányom, Mihály, de akkor reszkessen a pogány!

33

Belit kiszaggatom! A földbe mindet belétaposom!

Kacagnak a vitézek. Kúsgergő gondol egyet és előreszáguul.

34

35

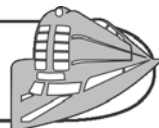
DIADAL!

János úr legyőzte a törököt!

36

Éljen János urunk! VIVÁT!

Folytatjuk

Az atacama: por és hamu

A legenda szerint egy juhait terelő, eltévedt pásztor találkozott itt magával az Ördöggel. A pokolbéli pedig egy sziklán túlra mutatott, az igaz út helyett a halálba vezetőt mutatva. Ezért hívják ezt a helyet Valle de la Muertének. A Halál Völgyének.

Annak ellenére, hogy a szikla valóban pokoli-vörös színárnyalatot kap a lemenő nap fényében, a látvány mégis inkább mennyei a sivatagból nézve. A tájat szél formálta rózsaszín sziklák uralják: a szikrázó homokból kitörve, háttérben a hamuszürke vulkáni csúcsokkal fenséges látványt nyújtanak. Az eget mindössze néhány, az izzó kráterből felszállt gőzfelhő tarkítja.

A világ legszárazabb helye

Imádom a sivatagot – mondja kísérőnk, Juan, pont akkor, amikor felérünk a hegycsúcsra. Juant amúgy nem érdeklik a turisták, a lovak és a sivatag szerelmese. Ért a lovakhoz, és ez meg is látszik állatain. Nagyon különleges fajták, rendkívül szívósak. Miként maguk az itt élő emberek is. Chile északi része a világ egyik legszárazabb helye. Még a történelemben sem tesznek említést arról, hogy valaha is esett a környéken az eső. Ennek ellenére apró oázisok és zöld szigetek tarkítják a tájat, ezeket föld alatti folyók, valamint az Andokból leeszivárgó olvadó hó táplálja.

Atacama erődítmény

A térség felfedezésére induló kalandorok központja a San Pedro de Atacama erődítmény, mint missziós állomást a spanyolok alapították a 16. században. Ma a város egy poros határ menti település, alacsony épületekkel és homokos utcákkal. A város közepén álló fehér templom teteje kaktuszfából készült, az oldalkápolna a San Isidro nevet viseli, nem véletlenül, ő az eső patrónusa. A főutca nyugati vége a Valle de la Muerte-ra néz, a keleti pedig a Licancábur vulkán kúpjára. Akárcsak a sivatag többi erődítményét, a San Pedrót is örök ostrom alatt tartja az Atacama: a házakat mindig finom porréteg borítja, a homok megtelepedik a ruhákon, beleszáll a szembe, fülbe, orrba.

A város széli temetőben mintha a sivatag kerekedne felülre, alacsony sírok rendezetlen sorokban, keresztekkel és papírvirágokkal megjelölve. Itt igaz a bibliai mondás: „Porból lettünk, porrá leszünk.” A katolikus templom és temető jellegzetes emlékei a régió újkori történelmének – bár a helyiek keresztény hitét erősen színezi a régi hiedelemvilág, például a Pacha Mama, a Föld Anya hit. A fehér falakon látható háromszögletű ablakok a Licancábur szent vulkánt szimbolizálják.

A két vulkán

Az egynapos kirándulás pompás célja a Miscanti és Miniques, mindkettő egyszerre az ikertő és följük tornyosuló vulkánok neve. Gyönyörű látvány a tavak kristálytisza vizében tükröződő vulkánpár. A szív és a tüdő itt már minden hirtelen mozdulatnál figyelmezteti az edzetleneket, hogy a szervezet nincs hozzászokva ehhez a magassághoz. A nap égeti az arcot, pedig a levegő hideg, és a feláramló szél is csípős. Régen az egész terület Bolíviához tartozott, míg a 19. században, egy háborút követően a győztes Chile annektálta az ásványkincsekben gazdag térséget. Bolívia értékes vörösrézércbányáit veszítette el.

Gejzírek

A várostól két órányira található az El Tatio, a vulkánok szabdalta geotermikus terület. Gejzírekkel feltörő gőzfelhők és fortyogó sártócsák borítják a tájat. Nincs se kerítés, se kijelölt út a tűzforró lyukak mentén, páratlan az élmény, de némi veszélyt is rejt a bugyborékoló sártócsák és a gőzölgő gödrök közötti séta. A vadon élő állatoknak sem könnyű az élete az Atacama sivatagban, a kiélezett verseny ellenére igen változatos a vadvilág. Találkozhat egy-egy kisebb csoport, félénk vicunassal, helyi lámafajtával, sivatagi rókákkal, akik Zorróként Z betűre hasonlító nyomokat hagynak hátra, miközben lyukakat ásnak a homokba. A sivatag közelében lévő sós tó, a Salar de Atacama bő madárvegetációnak ad otthont. Három flamingófaj él itt, amelyek apró, vulkán alakú fészkeket építenek, és a tóban élő halakkal táplálkoznak.

A belga atya múmái

Az élővilág alig változott itt az idők során, legalábbis ez derül ki az inka sziklafestményekből, amelyeket bárki megtekinthet. A festményeken lámák, róka, nandúk és kondorkeselyűk láthatók. Az Atacama szinte teljesen

ismeretlen volt a világ előtt, amíg Gustavo Le Paige belga atya 1951-ben meg nem érkezett Afrikából, és el nem kezdte módszeresen felfedezni a sivatagot. Egy ősi síremlék feltárása terelte a figyelmet erre az archeológia által igen csak mellőzött kultúrára. A kíváncsiság lett a fő mozgatórugója Le Paige munkásságának, minden erejét arra fordította, hogy felfedezze a sivatag titkait, így nem csoda, hogy a házát kiszáradt múmiák díszítették. Munkássága csak 1980-as halála után vált nemzetközileg is ismertté, látványos Archeológiai Múzeumot alapítottak a városban, végrendeletéhez hűen, amely az Atacama elveszett világát mutatja be.

Atacamenos

A helyiek Le Paige atya atacamai tevékenységéről is ismerkedhettek meg saját történelmükkel, őseik kultúrájával. Azok az emberek, akiket manapság atacamenosnak neveznek, körülbelül ugyanakkor telepedtek le ezen a területen, amikor a kereszténység megszületett. Kifinomult kultúrájuk bizonyítékai, a sziklafestmények és az apró kőszobrok máig láthatók. Amikor a spanyolok 1540-ben megérkeztek ide, már inka kultúrával találkoztak, azonban az inkák is csak körülbelül 100 évvel ezelőtt jelentek meg, és olvasztották az atacamenosokat birodalmukba. Bár az inka uralom rövid ideig tartott, mégis több brutális és sorsdöntő csatát vívtak itt a spanyolokkal. Az első ezredforduló óta az Atacama erődítményei biztos pihenőhelyül szolgáltak a helyi kereskedők, vadászok, pásztorok és az Andokba tartók számára.

Ma már neves szállodák, remek éttermek, sőt még internetkavézók is megtelepedtek San Pedróban, amely ennek ellenére is érintetlennek és romlatlannak látszik.

A legjobb lemezek

A legjobb brit nagylemeznek járó Mercury Prize-t 2007-ben az első, *Myths of the Near Future* című albumával bezsebelő londoni Klaxons második stúdióalbumának fogadtatása alulmúlt minden várakozást. A *Surfing the Void* Nagy-Britanniában a tizedik helyen kezdett, onnan a 38. helyre esett vissza.

Az együttes első albumáról dicshimnuszokat zengett a szakma, ehhez képest ugyan nem ért el nagy kereskedelmi sikert, a brit piacon eddig 274 ezer példányt értékesítettek belőle, azzal azonban senki sem számolt, hogy az új korong iránt ilyen gyér lesz az érdeklődés. A múlt héten ismét kiosztott Mercury Prize-t ezúttal a szintén londoni The xx vitte haza az első, xx című nagylemezével, amely 55. hete szerepel a hazai eladási rangsorban, a 16. helyen tanyázik. Biztosra vehető, hogy a díjjal járó publicitásnak köszönhetően a jövő héten túlszárnyalja eddigi csúcspozícióját, a tizedik helyet. Már a díjkiosztó előszele is átalakította az összesítést, a tizenkét jelölt közül kettő feljött az első ötbbe: a Biffy Clyro albuma, az *Only Revolutions* a 27. helyről a harmadikra, a Mumford & Sons korongja, a *Sigh No More* a hetedikről a negyedikre lépett. Az Amerikai Egyesült Államokban a chicagói Disturbed ötödik stúdióalbuma, az *Asylum* debütált a lista élén – a megjelenés hetében 179 ezret adtak el belőle az amerikai piacon. A David Draiman énekes-dalszerző vezette metálzenekarnak odahaza sorrendben ez a negyedik listavezető albuma. Eddig csak két együttes tudta egymás után négy nagylemezzel elfoglalni a legmagasabb pozíciót, a Metallica és a Dave Matthews Band, sőt ezek már ötnél járnak.

Listavezető dalok

Egyesült Államok – Katy Perry: *Teenage Dream*

Nagy-Britannia – Olly Murs: *Please Don't Let Me Go*

Németország – Yolanda Be Cool & DCUP: *We No Speak Americano*

Magyarország – Ákos: *Szindbád dala*

Tarol a tavalyi ezüstérmes

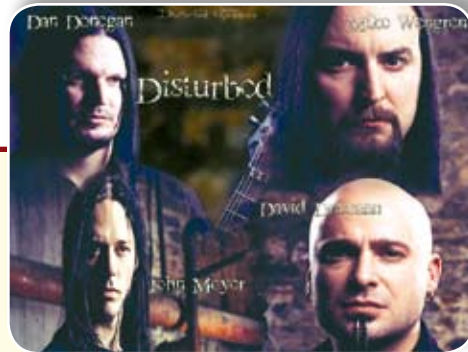
Katy Perry az amerikai Billboard magazin kislemezlistáján pályafutása harmadik listavezető felvételét könyvelheti el. A kaliforniai énekesnő először a második, *One of the Boys* című stúdióalbumának első slágerével, az *I Kissed a Girl* cíművel járta meg a csúcsot, 2008 nyarán hét hétig vezetett. A harmadik stúdióalbumát beharangozó, Snoop Dogg-gal készült *California Gurls* az idén nyáron

hat hétig tanyázott az élen, és most a korong második dala, a címadó *Teenage Dream* is elfoglalta az első helyet. Az énekesnők közül legutóbb Lady GaGa vezetett két egymást követő felvétellel, tavaly a Colby O'Doniszal készült *Just Dance* cíművel három, majd a *Poker Face* cíművel egy hétig szerepelt a legmagasabb pozícióban. A férfielőadók közül ez legutóbb Eminemnek sikerült: a *Not Afraid* cíművel az idén májusban egy, a *Rihanna*val készült *Love the Way You Lie* cíművel hét hétig uralta a mezőnyt – az utóbbi a

Katy Perry

héten lett trónfosztott. Nelly legutóbb 2006-ban járt az amerikai rangsor tízes mezőnyében a két hétig vezető, Paul Wall és az Ali & Gipp duó közreműködésével készült *Grillz* című szerzeménnyel. A Missouri államban született, 36. életévében járó rapper újra az élmezőny tagja, a 13. helyről a kilencedikre lépett a *Just a Dream* című dallal, amely a november közepére tervezett hatodik, 5.0 című stúdióalbumának előhírnöke. Nagy-Britanniában Katy Perry felvétele, a *Teenage Dream* a második helyre érkezett meg. Az első helyen a *The X Factor* tavalyi, hatodik sorozatának ezüstérmese, Olly Murs kezdett az első, *Please Don't Let Me Go* című dalával. A huszonhat éves essexi énekest a tehetségkutató tévéműsor zsűrijének elnöke, Simon Cowell vette szárnyai alá, a Syco Music lemezkiadójával áll szerződésben. Németországban hatodik hete a Yolanda Be Cool ausztrál duó és DCUP ausztrál producer a listavezető a *We No Speak Americano*

Disturbed

című felvétellel. Magyarországon, egy hét megszakítással, 21. hete Ákos kiadványa, a *Szindbád dala* uralja a mezőnyt.

Listavezető nagylemezek

Egyesült Államok – Disturbed: *Asylum*
Nagy-Britannia – Katy Perry: *Teenage Dream*

Németország – Wir sind Helden: *Bring mich nach Hause*

Magyarország – Mága Zoltán: *A királyok hegedűse*

Húsz év után a TOP 10-ben

Az amerikai élmezőnyben az első helyen indító Disturbed korongja mellett további négy új belépő található. Az ezüstérmes pozícióban a korunk slágereit összegyűjtő *Now* című válogatás 35. része, a hatodik helyen a harminchét éves, ohioi Lyfe Jennings negyedik stúdióalbuma, az *I Still Believe*, a hetedik a New York-i Goo Goo Dolls rockzenekar kilencedik stúdióalbuma, a *Something for the Rest of Us* nyitott. A tizedik helyen a két testvér, Ann és Nancy Wilson vezette Heart debütált a 13., *Red Velvet Car* című stúdióalbumával. Az 1973-ban alakult rockegyüttes a nyolcvanas évek második felében állt pályája csúcán. Utoljára 1990-ben szerepelt az amerikai tízes mezőnyben a tizedik, *Brigade* című stúdióalbumával. Legutóbbi albuma, a *Jupiter's Darling* 2004 júniusában került a boltokba, az amerikai listán a 94. helyig jutott. A brit összesítés tízes mezőnyében három új belépő található. Az első helyre Katy Perry harmadik stúdióalbuma iratkozott fel, amely az amerikai rangsorban az első helyre esett vissza. A másik két újdonság is az USA-ból származik: a hatodik a *The Pretty Reckless* első albuma, a *Light Me Up*, a hetedik a Disturbed korongja startol. Németországban a Wir sind Helden berlini rockzenekar negyedik, *Bring mich nach Hause* című stúdióalbuma kezdett az élen. A Disturbed albuma itt a negyedik, Katy Perryé az ötödik helyre érkezett meg. A Vaya Con Dios szeptember 1-jén nagysikerű koncertet adott Budapesten, ennek köszönhetően a magyar zenei piacon megnőtt a belga együttes hanghordozói iránti kereslet. A még 2006-ban kiadott *The Ultimate Collection* című gyűjteménye a legmagasabban kezdő újdonságként a 11. helyen indít.

P. J.-Ú. Sz.

Pusztit kapott a csimpánz

Egy híres angol kutató, aki a csimpánzok szociális és családi életét tanulmányozza, Egy amerikai tévésorozat keretében világsztárokat lát vendégül. Legutóbb Charlize Theron látogatott el Kongóba, ahol több csimpánzzal is találkozott. A Dél-Afrikából származó Oscar-díjas színésznő nem jött zavarba, sőt meglehetősen mély barátságot kötött az egyik majommal, aki még csókot is kapott a szép sztártól. A forgatás egy intézetben zajlott, ahol azok az árva csimpánzok élnek, akiket az illegális vadászok elől mentettek meg. A világsztárok maguk is a majmok között laknak egy darabig. Theron a kamerák előtt beszélt arról is, hogy milyen nehéz élete volt, amiért gyerekkorában elvesztette édesapját, így különösen megérintette őt a kis csimpánz ragaszkodása.

Konzerválják a húsruhát

Megőrzik az utókor számára Lady Gaga különleges ruháját. A nyers húsból készült darabot konzerválják, így kiszárad, és nem romlik tovább. Az extrém cuccot az MTV díjátadójára 22 kiló húsból készítette Franc Fernandez divattervező. A reakciók nem maradtak el, de a sztárénekesnő többet természetesen már nem tudja felvenni az egyedi ruhadarabot. A tervező három napon át küszködött a kreációjával, ezért úgy gondolta, hogy vétek lenne a szemétkébe dobni élete egyik fő művét.

Struccok rémisztették halálra Jake Gyllenhaalt

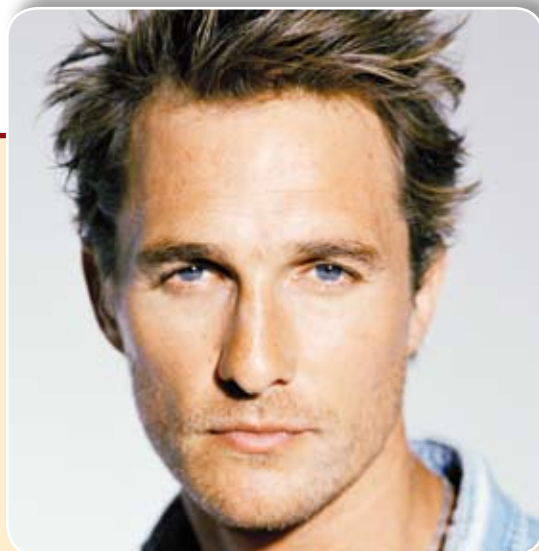
A Perzsia hercege – Az idő homokja sztárja eleve parázott a hatalmas madaraktól, de a film kedvéért szembe kellett néznie a félelmével!

A másik főhőst alakító Gemma Arterton elmondta, hogy szemtanúja volt annak a jelenetnek, amelyben struccok támadnak Dastan hercegre:

„Jake minden bátorságát összeszedte, úgy látott neki a forgatásnak. Megtehetné volna, hogy dublőr segítségét kéri, de őt keményebb fából faragták. Amikor futott, nyomában a struccokkal, láttam, hogy kiült az arcár a félelem. Nem színészi alakítás volt, valóban szörnyen rettegett!” – kommentálta a művésznő.

Sikertelen álcázás

Érdekes feladatra vállalkozott Matthew McConaughey. A sármos színész a countryénekes barátja, Jamey Johnson legújabb videoklipjét rendezte, és ehhez Los Angeles egyik legforgalmasabb utcáját, a Hollywood Boulevard-t választotta helyszínül. Mivel a sztár nem akarta, hogy felismerjék, elmaszkírozta magát, de nem elégedett meg a baseballsapka, napszemüveg párosítással, hanem egy ormótlan bukósísakot húzott a fejére, a szája elé pedig egy kendőt kötött. Ezzel éppen az ellenkező hatást érte el. Hatalmas feltűnést keltett a jelmezében, és egy idő után egyre többen gyűlteek köré. A röhej az egészben, hogy a színész még ekkor is állta a sarat, és nem vette le a sisakot, pedig nem lehetett kellemes a nagy melegben.

Toy Story 3.

A sorozat első epizódja eléggé régen, 1995 végén durrant nagyot, a Pixar stúdió nem dolgozott hiába ezen a mesén, a darab lenyűgöző, olvastuk a sajtóban – Most itt a harmadik eresztés...

Hogy is volt, hogyan is kezdődött? A 90-es években megismertük Andy-t, akinek volt egy szép, takaros szobája a kertvárosi házában. De a mese tulajdonképpen nem Andy-ról szól, hanem arról, hogy vajon mi eshet meg a házában, ha a srác elhagyja azt? Nos, mi is történt? A játékok életre keltek! A csapatot egy rongybaba, Woody vezette, ő volt egyben a seriff is. Mellette felsorakoztak a többiek: a társra vágó Krumplifej uraság, az ijedős dinó, Rex, Guba, a perselymalac és rengeteg ólomkatona. Meg láttunk egy cuki öltöztetőbabát is. Múlnak a napok eseménytelenül, de aztán a csapat új társat kap Buzz Lightyear, a csillagközi lézerharcos is megérkezik. Buzz és Woody nem nagyon bírják egymást, mivel nehezen férnek el a szobában. De aztán történik valami, ami miatt meg kell küzdeniük a való világgal – baleset történik –, és a szent béke visszatér Andy házába. Ez volt a világon az első komputeranimációs film, egy egész estét betöltő remek alkotás. 1999-ben újra láttuk őket, de most már alaposan felturbóztva. Ugyanis Woodyt elrabolják. Buzz ezt nehezen viseli el, nem akarja elveszíteni legjobb barátját – mivel időközben összehaverkodtak –, és sereget szervez, nem akármilyen sereget Woody megmentésére. A játékok mind egy szálig harcra szállnak, vagyis nekiindulnak a nagyvilágnak: a rongybabát meg is mentik végül, mert a csapat rettenhetetlen és legyőzhetetlen. A mentőakció tehát sikerül.

A sikeres újbóli bemutatkozás után hosszú szünet következett. S aztán a stúdióban elgondolkoztak: Vajon miért nem folytatjuk a mesét, ha már annyira megszerették a nézők? A tehetség mellett megvolt a néhány millió dollár is, tehát rajta, menjünk neki a melónak. De Woodyék most már legyenek térhatásúak! John Lasseter, a stúdió egyik nagyágyúja, szülőatyja azt mondta: „Nézzék, játékok azért vannak a földön, hogy a gyerekek játszanak velük. Ez az egyetlen, amit akarnak, semmi más: a gyerekek játszótársai lenni. Olykor elvesznek, ellopják őket. Azonban, ha a gyerekek egyszer kinőnek a játékokból, akkor azzal valami véget ér. Itt kezdődik a mi történetünk.”

Ebben a legújabb sztoriban Andy felkészül az egyetemi évekre. Így hát fura lenne, ha magával vinné a tárterembe a játékát költözköskor. Mit szólnának például Buzzhoz a szobatársai? Hőseink egy új világba csöppennek bele. A banda megpróbál mégis együtt maradni, és mindent megtesznek annak érdekében, hogy visszatérjenek a régi házába, otthonukba. Ezt sokan ellenzik, sokan vetnek gáncsot nekik. Találkoznak ismerős arccal a leánykák is, mert megjelenik a színen Ken, aki meg akarja hódítani Barbie-t. Időközben sok minden történik. Buzz például azon kapja magát, hogy csak spanyolul tud beszélni...

Megírták (nem minden ok nélkül): Botrányos, pofátlan, borzasztó, sőt... már idegesítő, hogy mennyire tökéletes a Pixar csapat! Lee Unrich rendező kiváló munkát végzett, a hangok szenzációk (Tom Hanks, Tim Allen, Joan Cusack, Michael Keaton, Whoppi Goldberg). A Pixar megbízható brand. A játékok az első mennyországnak tűnő helyszínen, egy óvodában pokoli napokat töltenek, mi velük izgulunk és legszívesebben rájuk adnánk a nyúl cipőt. Pazar film, 100 százalékos mozi! Csemege a szemnek, a szívnek, a léleknek! Ezt a mesét nem volna szabad abbahagyni, a Pixarnak talán nem is ez a szándéka. Michael Arndt forgatókönyvíró gondolkozzon: találjon új sztorit, mi már előre befizetünk a Toy Story 4-re, és az azt követő folytatásokra.

B. Z.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matiče srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság AT
Oktatásügyi,
Téjékoztatási, valamint
Kisebbségi Titkársága

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

Szerbiai Művelődési
Minisztérium

A határon túl élő magyarok
megsegítéséért

INTERNET

Internet szolgáltatás
ADSL - Wireless - DialUp
Számítógépek árusítása
kedvező hitelfeltételekkel
Hálózatok telepítése és karbantartása

(024) 555-765 Karadjordje Uf 2. Szabadka
support@tippnet.rs www.tippnet.rs

Jó Pajtás

Vajdasági magyar gyermeklap

■ YU ISSN 0350-9141 ■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■
 ■ Kiadja a Magyar Szó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Megbízott igazgató: **Bordás Győző** ■ Főszerkesztő: **Pressburger Csaba** ■ Szerkesztő: **Lennert Géza** ■
 ■ Tördelés: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár: **Fehér Mária** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefonon) ■
 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Kft. lapterjesztő osztálya, telefon és fax terjesztési ügyekben: 021/557-304 ■
 ■ Dinárfolyószámla: 340-15329-18 Erste Bank Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■
 ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mail-ben) ■
 ■ Készült a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■
 ■ Jó Pajtás az interneten: URL: <http://www.jopajtas.info> ■ e-mail: szerek@jopajtas.info ■